Пралетары ўсіх краёў, злучайцеся!

Савецкая Беларусь

Орган Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту Саветаў БССР.

8-мы год выданьня.

КОШТ НУМАРУ 4 кап.

АДРЭС РЭДАКЦЫІ: МЕНСК, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса (2-гі Дом Саветаў).

ТЭЛЕФОНЫ: Рэдакцыя—№ 478. Рэдактара—№ 769.

Матэр'ял прымаецца—з 9-й да 3½ гадз. Невыкарыстаныя рукапісы назад аўтарам не вяртаюцца.

КАНТОРА: Менск, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса. Тэлефон № 244. (2-гі Дом Саветаў).

ПАДПІСНАЯ ПЛАТА: [illegible]

ПЛАТА ЗА АБВЕСТКІ: [illegible] ... перад тэкстам 1 р. 50 к. Сьцешныя на 50 проц. даражэй. Звыш тарыфу бярэцца 10 проц. налогу.

ПЛАТА ЗА ПУБЛІКАЦЫІ: [illegible] ... За кожны дадатковы ... 5 к. Публікацыі ЗАГС—3 руб.

ПАДПІСКА ПРЫМАЕЦЦА ў канторы газэты, ва ўсіх аддзяленьнях Беларускага Дзяржаўнага Выдавецтва і ва ўсіх пашт.-тэл. канторах.

АБВЕСТКІ ПРЫМАЮЦЦА канторай газэты: Менск, рог Ленінскай і Карла Маркса (2-гі дом Саветаў).

ШТОДЗЁННАЯ ГАЗЭТА.

№ 164 (2056) Пятніца, 22-га ліпеня 1927 г.

ВАЙНА І ГАСПАДАРКА.

«Вайна вядзецца ня арміяй, а народам і ўсёй краінай ў цэлым», гаварыў т. Фрунзэ.

Зараз, калі пагроза ваеннай небясьпекі зноў набліжаецца, мы павінны больш за ўсё памятаць аб гэтым. Падрыхтоўка да сусьветнай імпэрыялістычнай вайны 1914 году вялася на падставе стварэньня вялікіх мабілізацыйных запасаў, г. зн. загатаўляліся ўвесь час патроны, знарады, вопратка, абуткі і ўсё іншае для вайны з разьлікам, што гэтых запасаў хопіць да сканчэньня вайны. Але вопыт першых месяцаў імпэрыялістычнай вайны ўжо паказаў, што ніякіх запасаў, якога-б яны ні былі разьмеру ня хопіць для вядзеньня яе, бо яна занадта шмат патрабуе. Колькасьць знарадаў, якія падвозіліся на фронт немцам у працягу шмат месяцаў, былі выпушчаны па працягу ў адной наступацельнай бойцы. Гэты факт прымусіў усіх адразу паставіць пытаньне аб мабілізацыі прамысловасьці, аб тым, каб усякія машынабудаўнічыя і іншыя фабрыкі перайшлі на выпрацоўку рэчаў патрэбных для вядзеньня вайны.

Шырачэнныя масы рабочых і сялян нашае краіны больш усяго жадаюць упарта працягваць справу тэхнічнай і культурнай рэвалюцыі на падставах сацыялістычнага будаўніцтва. Мірнае будаўніцтва, а не вайна патрэбна рабочым і сялянам. І палітыка Ўраду СССР—ёсьць палітыкай міру.

Але, як мы павінны адказаць, калі нашы ворагі зьвякаюць зброяю, і на ўсіх парах яны вядуць падрыхтоўку да вайны з намі? Адзіны адказ для нас—гэта толькі стварэньне моцнай і добра арганізаванай абароны. Але гэта зусім ня значыць, што нам трэба навучыцца толькі добра страляць, загатаўляць зброю і г. д. Гэта ня значыць, што нам трэба мабілізаваць толькі армію і ваенную прамысловасьць.

Зараз пагроза вайны ад нас патрабуе мабілізацыі ўсёй гаспадаркі, усіх вытворчых сіл нашай краіны.

Мабілізацыя войска, з аднаго боку, мабілізацыя ўсяго гаспадарчага арганізму, з другога—фактычна раўналежны адзін другому па свайму значэньню. Вайна зараз ужо не зьяўляецца спэцыяльнасьцю «прафэсыяналаў». Абараняюць краіну ня толькі войска на перадавых пазіцыях. Але рабочы-мэталіст, чыгуначнік, гарбар, тэкстыльшчык і інш. зьяўляюцца тымі-ж самымі абаронцамі краіны, бо як яны ня выпрацуюць куль, ці абутку, армейцу ня будзе чым страляць, ня будзе ў што апрануцца.

Рабочы, селянін, служачы, усё насельніцтва краіны зьяўляецца часткай усяго складанага мэханізму падначаленага молаху вайны.

Сучасная вайна, гэта ня толькі вайна фронту, яна ня ў меншай меры будзе **вайной заводаў і фабрык**, спаборніцтвам вытворчасьці ваюючых бакоў. Хто больш зможа выкінуць на тэатр ваенных дзей знарадаў, танкаў, самалётаў, газаў і браняносцаў—той пераможа.

Усе асноўныя лініі нашага гаспадарчага росту накіраваны гэтак, каб яны павышалі абароназдольнасьць нашай краіны. А гэта—галоўнае. Патрабаваньні—плянавасьці гаспадаркі, індустрыялізацыя краіны, разьвіцьця ўласнай сырцовай базы, зьніжэньня сабекошту і рыначных цэн, рацыяналізацыя вытворчасьці і г. д.,—усё гэта ў зьвязку з надыходзячай вайной нам патрэбна больш, чым калі небудзь. У ўзмацненьні, менавіта гэтай лініі ў правядзеньні задач высунутых перад нашай гаспадаркаю зараз фактычна заключаецца наш пераход **ад старых форм стварэньня мабілізацыйных запасаў, да плянамернай арганізацыі ўсяго гаспадарчага арганізму краіны ў цэлым.**

За ўсе гады мірнага будаўніцтва мы мала думалі аб вайне. Зараз нам усур'ёз трэба заняцца пытаньнем увязкі нашага мірнага будаўніцтва з пытаньнем абароны.

Нам трэба вывучаць і дакладна прадумваць практычныя шляхі і мэтады, каб нашае новае фабрычнае будаўніцтва было наладжана гэтак, каб усе нашы фабрыкі і заводы маглі абслугоўваць вайсковыя патрэбы і галоўнае, каб гэты пераход ад вырабу рэчаў мірнага спажываньня да ваенных адбыўся як-мага хутчэй, калі гэта будзе патрэбна.

У гэты самы час ня толькі нашы гаспадарчыя і пэрспэктыўныя пляны, але і штагодныя пляны будаўніцтва нам трэба распрацоўваць з вучотам патрэб і задач абароны.

Фінляндзкі рабочы друк аб дзеяньні манархістаў у СССР.

ГЕЛЬСІНГФОРС, 20-VII. Орган рабочых арганізацый на падставе гутаркі [illegible] таў. Газэта піша: «Рабочая кляса Фінляндыі не дазволіць, каб расейскім [illegible]

Лейд-Джордж аб гандлёвых зносінах з СССР.

[illegible]

Румынія ў „жалобе“.

ВЭНА, 20-VII. [illegible]

Працэс камуністаў абвінавачаных у шпіянажы

ПАРЫЖ, 20-VII. [illegible]

Арышт прафсаюзных дэлегатаў

НЬЮ-ЁРК, 19-7. [illegible]

Прафсаюзы Нікарагуа ганьбяць інтэрвэнцыю

НЬЮ-ЁРК, 19-VII. [illegible]

УШАНАВАНЬНЕ ПАМЯЦІ ЗАГІНУЎШЫХ АХВЯР У ВЕНЕ.

УСЯГО ЗАБІТА 99 ЧАЛАВЕК.

РАБОЧЫЯ НЯМЕЧЧЫНЫ ПРАВЯЛІ У ДЗЕНЬ ПАХАВАНЬНЯ ВЕНСКІХ АХВЯР ЗАБАСТОЎКІ І ДЭМАНСТРАЦЫІ.

Пахаваньне венскіх ахвяр.

ВЕНА, 20-VII. Сёньня адбылося пахаваньне ахвяр венскіх падзей.

57 трун, пакрытых кветкамі і вянкамі былі настаўлены на падмосткі.

Пасьля выкананьня жалобнага гімну, над магілкаю прамову сказаў Штэйзэр, які прадстаўляў захварэўшага бургамістра гораду Зэйтца. Штэйзэр у сваёй прамове выказаў родным і сіротам забітых глыбокае спачуваньне ад імя гораду Вены і абяцаў, што горад ім па меры магчымасьці дапаможа.

Ад імя сацыял-дэмакратычнай партыі выступіў дэпутат Эленгоген, ад імя кампартыі—сэкратар ЦК Капленік. Фрыдрых Адлер выказаў спачуваньне ад імя сацыялістычнага рабочага інтэрнацыяналу (II Інтэрнацыянал), таксама выступалі ад імя сацыял-дэмакратычнай партыі Нямеччыны, Францыі, Чэха-Славакіі і нямецкай арганізацыі «рэспубліканскага сьцягу».

Пасьля выкананьня гімну працы, труны былі аднесены на места пахаваньня.

Пахаваньне адбылося бяз інцыдэнтаў.

19-VII. Памерла 12 чалавек з ліку цяжка параненых. Такім чынам агульны лік забітых дасягае 99 чал.

ВЕНА, 20-VII. 20-га ліпеня пахаваны першыя 62 ахвяры нядаўніх падзей. Пахаваньне прайшло спакойна.

Ушанаваньне памяці загінуўшых

БЭРЛІН, 20-VII. «Ротэ Фанэ» і ўсе камуністычныя органы друку правінцыі выпушчаны 20-га ліпеня ў жалобных рамках у памяць загінуўшых у Вене. Нямецкая партыя, не зважаючы на адмову сацыял-дэмакратаў і кіруючай верхавіны прафсаюзу, арганізавала спыненьне працы на 15 хвілін, заклікае ўсе прадпрыемствы, дзе магчыма калектыўнае выступленьне рабочых, спыніць працу на 15 хвілін. Бэрлінская арганізацыя кампартыі заклікае рабочых вывесіць сёньня чырвоныя сьцягі ў знак салідарнасьці з венскімі рабочымі.

* * *

ВЕНА, 20-VII. У сувязі са здаваленьнем сацыял-дэмакратамі запатрабаваньня ўраду аб спыненьні забастоўкі, урад склікае 26 ліпеня парлямант.

20 ліпеня ў дзень пахаваньня загінуўшых у рабочых раёнах гораду вывешаны чорныя сьцягі.

ЦК сац.-дэм. партыі і савет прафсаюзаў далі дырэктывы аб правядзеньні 15 хвілінай забастоўкі на прадпрыемствах у час спусканьня ахвяр у магілу. Гэта распараджэньне ня тычыцца чыгуначнага і трамвайнага руху, які адбываўся цэлы дзень. Праца на тэлефоне і тэлеграфе была спынена на 5 хвілін.

Сацыял дэмакраты імкнуліся перашкодзіць прысутнічаць на пахаваньні прадстаўнікоў кампартыі, але пад націскам масы прымушаны былі згадзіцца на гэта. На пахаваньні прысутнічалі—члены ЦК кампартыі, члены ЦК Камсамолу, дэлегацыі камуністычных раённых арганізацый, заводзкіх камітэтаў з камуністычнай большасьцю і найбольш буйных камуністычных ячэяк на прадпрыемствах.

„Ротэ Фанэ“ вышла ў жалобнай рамцы. Газэта заклікае весьці барацьбу за ўтварэньне пралетарскай улады. Нумар газэты канфіскаваны.

Водгукі на венскія падзеі.

БЭРЛІН, 20-VII. Ня гледзячы на сабатаж сацыял-дэмакратаў і кіруючых інстанцый прафсаюзаў, рабочыя большасьці бэрлінскіх буйных прадпрыемстваў спынілі працу на 15 хвілін у час пахаваньня ахвяр падзей у Вене. На большасьці прадпрыемстваў адбыліся жалобныя сходы ў памяць загінутых пад лёзунгамі салідарнасьці з рабочымі Вены і барацьбы з фашыстамі.

Па заклiку кампартыі ў рабочых раёнах Бэрліну былі вывешаны жалобныя сьцягі.

У Гале рабочыя ўсіх прадпрыемстваў таксама спынілі працу на 15 хвілін, ня гледзячы на тое, што аб'яднаньне прафсаюзаў і сацыял-дэмакратычная партыя адмовіліся прыняць удзел у арганізацыі 15 хвілінай забастоўкі.

У Гале 20-VII адбылася вялікая масавая дэманстрацыя, у час якой былі зроблены даклады аб барацьбе венскіх рабочых.

У рэзалюцыі дэманстранты ганьбілі паводзіны сацыял дэмакратаў.

Новыя арышты камуністаў.

ВЕНА, 20-VII. Друк паведамляе, што арыштаваны нямецкія, італьянскія, вэнгэрскія, югаслаўскія і расейскія камуністы.

* * *

50 чал. з 400 арыштаваных аддадзены пад суд.

Рабочыя даюць адпор.

Траўля супроць камуністаў, якая вядзецца сацыял-дэмакратамі, спатыкае рашучы адпор з боку рабочых, у тым ліку і сацыял-дэмакратычных.

Тыраж «Ротэ Фанэ» моцна ўзрос.

Газэты аб адозьве Камінтэрну.

Усе газэты надрукавалі адозву Камінтэрну ў сувязі з падзеямі ў Вене.

«Нэйе Фрэйе Прэссе» дае адозьве загаловак «Адозва савецкага ўраду».

«Рэйхпост» друкуе адозву з загалоўкам—«Рука Масквы».

Супрацоўнікі савецкіх установ не пастрадалі.

ВЕНА, 20-VII. Паведамленьні буржуазнага друку аб тым, што пастрадалі супрацоўнікі савецкіх установ не адпавядаюць сапраўднасьці. Ніхто з савецкіх супрацоўнікаў ня лічыцца ні ў сьпісках забітых, ці параненых.

Забітым лічыцца Інгун, былы швэйцар гандлёвага прадстаўніцтва, але ён зволен з працы яшчэ ў мінулым годзе.

Урадавая камісія для расьследваньня падзей утворана ня будзе.

ВЕНА, 20-VII. Венскія вячэрнія газэты паведамляюць, што сьледчая камісія парляманту для дасьледваньня падзей вылучана ня будзе, затым, што ўрадавая партыя лічыць выстарчаючым сьледзтва паліцэйскіх.

21-VII адбудзецца пасяджэньне венскага муніцыпалітэту, дзе і будуць абгавораны падзеі.

У Зах. Беларусі.

Прадаюць беларускія лясы.

Князь Альбрэхт Радзівіл, уласьнік маёнтку Нясьвіж і інш., падпісаў гэтымі днямі ўмовы з ангельскім гандлёвым домам аб продажы 9.000 гэктараў лесу у раёне Нясьвіжу і Стоўпцаў. Лес ацэнены на суму 1 млн. 200 тысяч даляраў,

На Агінскім канале.

Над час сусьветнай вайны Агінскі канал, які злучае Нёман і Дняпро, быў зьнішчан.

У 1923 г. Польшча пачала яго адбудоўваць і 11 ліпеня закончыла адбудову. Цяпер канал ужо адкрыт. У Польшчы думаюць, што Агінскі канал прынясе карысьць ня толькі мясцовасьцям, дзе ён праходзіць, а і зробіцца камунікацыйнай артэрыяй, транзітнай і экспортнай, а ў будучыні зробіцца адной з галоўных артэрый гандлю паміж Польшчай і СССР.

СУПЯРЭЧНАСЬЦІ НА КАНФЭРЭНЦЫІ ТРОХ ДЗЯРЖАЎ.

ПАРЫЖ, 20-VII. Францускі друк зьмяшчае вэрсію жэнеўскага карэспандэнта «Дэйлі Мэйль» аб супярэчнасьцях сярод сяброў дэлегацыі Паўночна-Амэрыканскіх Злучаных Штатаў на канфэрэнцыі трох дзяржаў. Водлуг гэтай вэрсіі, супярэчнасьці выкліканы тым, што старшыня дэлегацыі Гіктон спадзяецца патугамі некаторых колаў перанесьці перамовы на канфэрэнцыі на палітычную глебу.

Сэнсацыйны праэкт.

Заграничныя газэты пішуць аб новым праэкце павялічэньня насельнасьці Францыі.

Праэкт вось які:

1. Кожная французская грамадзянка па сканчэньні 21 году жыцьця павінна адбыць дзесяцімесячную дзяржаўную службу.

2. Прызнаная доктарскай камісіяй за здольную да мацярынства, выйдзе замуж за аднаго з прадстаўленых ёй трох кандыдатаў. Звольнена ад выбару можа быць тая грамадзянка, якая прадставіць уласнага кандыдата, засьведчанага праз доктарскую камісію.

3. Ад часу выхаду замуж грамадзянка у працягу 10 месяцаў астаецца ў хаце, атрымлівае убраньне, ежу і доктарскую апеку.

4. Ухіляньне ад абавязку быць маткай дзіцяці будзе карацца такім самым спосабам, як дэзэртырства з поля бітвы—г. ё. аж да кары сьмерці.

Мудры праэкт! Няма чаго сказаць.

Адцягнуты крызіс.

(Ад уласнага карэспандэнта).

Французская палата і сэнат разышліся на летнія вакацыі. Апошнія гадзіны іх працы мелі скомканы і хаатычны характар. Усім хацелася скончыць са справамі да 14 ліпеня, каб у дзень нацыянальнага сьвята магчыма бесклапотна павесяліцца і аддацца фокстроту. Аб большым француз у часы сьвята думаць ня любіць нават, калі гэтае сьвята зусім не разьвясёлых плясавых традыцый.

Лёгкадумны французскі буржуа ня вылітасьціўся і над 14-м ліпеня. У гэты дзень, каля паўтара веку назад (у 1789 г.) разыгралася, як вядома, вялічайшая ў сусьветнай гісторыі падзея. Паўстаўшы французскі пралетарыят узяў прыступам Бастылію дзе таміліся ахвяры каранаваных тыранаў, і тым самым вызначыў ход Вялікае Французскае Рэвалюцыі. Роўна праз сто год (у 1880 г.) дзень 14-га ліпеня, згодна прапановы Бенжамана Распая і 50 левых дэпутатаў быў абвешчан палатай Нацыянальным сьвятам і з гэтага моманту зрабіўся днём разьвясёлых танцулек. У гэты дзень гарады ўпрыгожваюцца сьцягамі, дамы ілюмінуюцца, вуліцы запаўняюцца сьвяткуючымі натоўпамі і ўсе танцуюць, танцуюць і яшчэ раз танцуюць, нібы падзею гэткай сусьветна-гістарычнай важнасьці, як узяцьце Бастыліі, больш адпаведна і варта і памянуць нельга.

Але пяройдзем да справы. Пярэдадне сваіх „танцавальных“ вакацый дэпутаты правелі бурна. Падаграваньне атмасфэры началося са спрэчак аб бюджэце на 1928 год.

Афіцыйна новы бюджэт складзен з перавышэньнем прыбыткаў над выдаткамі. Перавышэньне гэтае дасягае вельмі паважнае лічбы ў 633 мільёны франкаў. Але гэта толькі на паперы. На справе магчыма выйдзе якраз наадварот, бо ў бюджэт не залічаны выдаткі на павялічэньні платажоў па дзяржаўнай пазыцы, на якую зараз праводзіцца падпіска, ні прыбаўка чыноўнікам, зацьверджаная ў апошні дзень перад роспускам палаты на вакацыі. Бюджэт, гэткім чынам, зьяўляецца як-бы дутым, што і выклікала нэрвовую атмасфэру у залях Бурбонскага палацу.

Спрэчкі аб бюджэце зьмяніліся вострымі спрэчкамі аб працягу вайсковае службы устаноўленае, нарэшце, у 12 месяцаў.

За апошні год вайсковая справа ў Францыі была ня раз прадметам шырокае і страснае ўвагі парляманту. Да гэтага пытаньня мы яшчэ зьвернемся ў другі раз. А тым часам, адзначым толькі, што спрэчкі аб памянёным законапраэкце ўзьвінцілі настрой палаты і сэната яшчэ больш.

Але гэта ўсё толькі прыказка. Сама казка ўперадзі. Пачалася яна са схваткі за выбарчы закон. Пытаньне выбарчага жыцьця больш, чым якое-небудзь іншае закранае інтарэсы партыі. Тут усякая дробязь мае сваё значэньне.

Тут самы дробненькі ва від карэктыў можа прывесьці да непажаданых вынікаў для тэй ці іншай групоўкі. Гэта ведае кожны партыец. І дзеля гэтага пры абмеркаваньні выбарчага закону, былі прысутны ўсе дэпутаты.

У іншых выпадках іх больш двух трэціх ня зьбіраецца.

Абодвы бакі адстайвалі свае пазіцыі з выключнай упартасьцю. Іх прамоўцы чапляліся, нібы паўзучы мох, за самыя малыя выступы. Усё прынцыповае было адкінута, як непатрэбны баласт.

Барацьба вялася па сутнасьці. Крайняправыя аб'ядналіся з крайня-левымі. Да іх далучылася частка ўмераных. У пачатку, гэта група дзейнічала па стратэгіі падводнае вайны, спадзяючыся ўзарваць законапраэкт знутры, шляхам асобных папраўак і контрпраэктаў. Гэты прыём ня ўдаўся. Тады парашылі ўзяць працяўніка, як кажуць, зморам. Мэтад змору заключаўся ў тым, што апазіцыйная група стала карыстацца кожным выпадкам, каб наладзіць абструкцыю.

У выніку палата абярнулася ў сапраўднае поле бітвы, дзе ўрад павінен быў адыгрываць ролю вайсковага штабу. Але вайна пралезла і ў шэрагі самога ўраду, і адны міністры пачалі выступаць супроць іншых. Зьява, калі сябры францускага габінэту выступаюць адзін супроць аднаго, справа ня новая. Новым у даным выпадку было толькі тое, што габінэт рашуча адмовіўся бараніць свой выбарчы законапраэкт. Стварыўшы, ён пусьціў яго плаваць па бурных парлямэнцкіх хвалях бяз руля і ветрыла.

Рэдкі прэцэдэнт. Пуанкарэ тлумачыць гэты прэцэдэнт «інтарэсамі бацькаўшчыны» Выбарчы закон, бачыце, справа партыйная, сучасны ўрад—урад ня партый, а нацыянальнае аб'яднаньне.

Закон нарэшце прайшоў. Наступныя (май 1928 году) выбары ў палату ўжо будуць весьціся не па дэпартамантах, як было да гэтуль, а па акругах.

Трэцяя рэспубліка за час свайго існаваньня мяняе выбарчую сыстэму неўпершыню, пераходзячы ад выбараў па акругах да выбараў па дэпартамэнтах і наадварот. Нясталасьць сыстэмы выбараў тлумачыцца тым, што на практыцы гэтыя сыстэмы—«абедзьве горшыя». Выбары па дэпартамантах прыводзяць да засільля партый, а выбары па акругах—да засільля асоб, якія карыстаюцца папулярнасьцю ў данай аколіцы. У апошнім выпадку ўсё грунтуецца на наліччы інтарэсаў чыста мясцовага характару, ды яшчэ на асабістай вядомасьці кандыдата.

На пытаньне, якое з двух зол меншае: ці засільле партый, ці аддзельнае асобы, трэба адказаць на карысьць першага. На партыю заўсёды можна пакласьціся з большаю ўпэўненасьцю, чым на аддзельную асобу.

Новы выбарчы закон прайшоў, але няма ніякае магчымасьці наперад сказаць, як адаб'ецца ён на будучым складзе палаты. Вынікі праходзіўшых, час ад часу ў розных дэпартамантах дадатковых выбараў бываюць самыя разнастайныя і зусім не даюць магчымасьці ўстанавіць, у якім уласна кірунку здарылася зрушэньне краіны за апошнія тры гады. Кажуць, што будучая палата будзе схожая з палатаю 1914 г., г. з. з апошняю палатаю, абранаю па акругах. Але справа мала магчымая: за 13 год вайны, інфляцыі, унутранага бязладзьдзя зрабіліся гэткія зьмены ў настроях і поглядах францускага выбаршчыка, што аб палаце 14-га году і казаць няма чаго.

Францыя палявела і лявее яшчэ больш. Калі новая палата і ня пройдзе пад знакам левых настрояў цалкам, дык ва ўсякім разе колькасьць радыкальных прадстаўнікоў займе ў ёй вельмі прыкметнае месца.

Выбарчая барацьба абяцае быць гарачаю. Які ўрад будзе кіраваць ёю—сказаць цяжка. Ясна толькі тое, што ўрад Пуанкарэ не гадзіцца для гэтага моманту.

Ен, як урад, сабраны з бору па хвойцы, павінен будзе ўступіць месца больш спаянай кааліцыі. Пуанкарэ цярпелі пры правядзеньні мерапрыемстваў фінансавых, эканамічных, вайсковых, але ніколі, відаць, не пацерпяць у справе чыста партыйнага парадку. Цяжка сказаць, калі яго габінэт выйдзе са сцэны, але зыйсьці ён павінен будзе нямінуча. Крызіс ня зжыты, а толькі адцягнуты.

Моцна пахіснуўся прэстыж габінэту з-за афэры з Додэ. Пасьля шчасьлівага ўцёку лідэра раялістаў урад стаў прадметам бясконцага сарказму і кпінаў. А для француза ва ўсім сьвеце няма нічога горшага за кпіны.

І. М-ч.

Парыж.

СТАНОВІШЧА Ў КІТАІ.

ДЭКЛЯРАЦЫЯ ЎДАВЫ СУН-ЯТ-СЭНА.

ХАНЬКОЎ, 19-VII. Удава Сун-Ят-сена—Сун-Цзін-лін (член ЦК Гаміндану) апублікавала дэклярацыю, у якой гаворыцца:

„Мы дасягнулі моманту, калі патрэбны точныя фармулёўкі. Некаторыя члены ЦК Гаміндану фармулююць прынцыпы палітыкі Суна. Яны гвалцяць яго ідэі. У гэтым я перакананна і прымушана адмовіцца ад актыўнага ўдзелу ў ажыцьцяўленьні гэтай новай палітыкі партыі. У канчатковым выніку ўсякая рэвалюцыя бязумоўна зьяўляецца сацыяльнай рэвалюцыяй, інакш яна зьяўляецца не рэвалюцыяй, а толькі зьменай ураду.

Каб даць нам кіруючую ролю ў кітайскай рэвалюцыі Сун паставіў тры прынцыпы. Яго трэці прынцып—прынцып дабрабыту народу—зараз пастаўлен на карту. На гэтым прынцыпе ён грунтаваў свой аналіз сацыялістычных адносін і з яго дапамогаю вызначаў ролю рабочых і сялян. Гэтыя клясы зьяўляюцца падставай для будаўніцтва вольнага Кітаю.

Калі мы ўсваіваем палітыку, якая паслабляе падтрыманьне з боку гэтых клясаў, мы тым самым адкідаем асновы нашай партыі, абманваем масы і парушаем вернасьць у адносінах да нашага пакойнага правадыра кажучы, што палітычныя лініі Суна трэба зьмяніць, каб далучыцца да запатрабаваньняў часу. У гэтым ёсьць доля праўды, але перамена палітыкі ніколі не павінна даходзіць да тэй мяжы, за якой рэвалюцыйная партыя ператвараецца ў арганізацыю, якая выступае толькі пад шыльдай рэвалюцыі, а ў запраўднасьці падтрымоўвае іменна той сацыяльны парадак, для зьмены якога яна была заснавана.

Мы дайшлі да крытычнага пункту. Прапануюцца рэзкія рашэньні. Яны зьяўляюцца часткай палітыкі, якая вядзе к прыдушэньню тых клясаў, ад якіх вядзецца рэвалюцыйная барацьба. Такая палітыка ахвяравана на пагібель. Мы не павінны абманваць народ. Мы абудзілі ў яго вялікія надзеі, ён спаткаў нас з вялікай верай. Гэта вера абавязвае нас.

Сун вышаў з шэрагаў сялянства. Яго бацька быў селянінам на арандаванай зямлі і ў яго акрузе галоўная большасьць сялян працавала, як арандатары на чужой зямлі. Сун быў бядняк. Ён многа разоў казаў мне, што іменна ў гэтыя раньнія дні жыцьця, калі ён быў бедным сынам беднага селяніна, ён стаў рэвалюцыянэрам. Ён парашыў, што лёс кітайскага селяніна не павінен быць такім цяжкім.

А цяпер удзел кітайскага сялянства яшчэ больш цяжкі, чым у тыя дні, калі вялікае чалавечае гора прывяло Суна на шлях рэвалюцыі. І цяпер людзі, якія заяўляюць, што яны ідуць пад сьцягам Сун-Ят-сена, думаюць і гавораць аб рэвалюцыі словы, якія чужыя для шматмільённага беднага сялянства. Мы чуем нават словы асуджэньня сялянскага і рабочага руху, як руху несваечасовага, альбо чужога нам. Гэта мана.

Ідэя аграрнай рэвалюцыі была для Суна ўсё жыцьцё адным з важных лёзунгаў. Я яскрава ўспамінаю першую сялянскую канфэрэнцыю ў правінцыі Ла-Дун, якая сабралася ў Кантоне ў ліпені 1924 году. Тагды мы першы раз убачылі твар к твару той кітайскі народ, які падняўся для таго, каб прыняць удзел у рэвалюцыі. Сяляне, ня гледзячы на тое, што прайшлі сотні міль пяшком босыя, былі ў захапленьні. Сун сказаў мне тагды: „гэта пачатак перамогі рэвалюцыі“.

Калі іншыя партыйныя лідэры не ажыцьцяўляюць з належнай цьвёрдасьцю прынцыпаў Суна, значыць яны перасталі быць яго вернымі пасьледавацелямі і іх партыя ператварылася ў зброю ворагаў таго ці іншага мілітарыста. Ці зможа Гаміндан падняцца на вышыню на іх ідэалах?

Калі-ж у бязстыднасьці рэакцыі і кампрамісу, тры прынцыпы Суна перамогуць? Бо рэвалюцыя ў Кітаі гістарычная неабходнасьць. Я бачу, што мы адыходзім ад палітыкі Суна. Я павінна пагэтаму адыйсьці ад актыўнай дзейнасьці, пакуль больш мудрая лінія не возьме перавагі. Мне не падабаецца той шлях на які ступілі іншыя з дзеячоў, кіруючых рэвалюцыяй. Але я не адчайваюся, бо мільёны кітайскага народу ўжо згрупаваліся пад сьцягам Гаміндану і будуць працягваць шлях барацьбы і імкнуцца да канчатковай мэты—рэвалюцыі.

СТАНОВІШЧА Ў ХАНЬКОЎ.

ШАНХАЙ, 20-VII. Агенцтва Рэйтэра дае такую ацэнку становішча ў Ханькоў: «Штодзённа падаюцца ў адстаўку радыкальныя сябры ўраду, якія заяўляюць аб немагчымасьці працаваць пры сучаснай палітыцы ўханскага ўраду. Выгнаўшы камуністаў, Ухан будзе патрабаваць ад Нанкіну выгнаць Чан-Кай-Шы. Пакуль што барацьба праводзіцца на словах. Аднак, магчыма, што ў бліжэйшыя дні ў правінцыі распачнецца ўзброеная барацьба. Уханская армія пад камандаваньнем Цьзян-Ва-Гую знаходзіцца на шляху ў Цьзюцьзян і мае заданьне атакаваць Нанкін. З другога боку, сілы Чан-Кай-Шы ўжо амаль дасягнулі Цьзюцьзяну і зьбіраюцца напасьці на Ханькоў. Вынік барацьбы, якая чакаецца ў аколіцах Цьзюцьзяну, можа зьявіцца рашаючым для далейшага лёсу Кітаю.

Па чутках, Хачыен наступае.

НЬЮ-ЁРК, 10-VII. З Ханькоў паведамляюць, што войска Хачыена заняло шэраг стратэгічных пунктаў у Ханькоў, гэта выклікала чуткі аб захваце гораду бяз бою.

Пленум Гаміндану адбудзецца ў сярэдзіне жніўня.

НЬЮ-ЁРК, 20-VII. Газэты паведамляюць, што уханскі ЦК Гаміндану пастанавіў склікаць пленум у сярэдзіне жніўня.

Міністр працы Сю-Чан-Жэн падаў ў адстаўку.

Чай-Кай-Шы і Сюн-Юй-Сян радзяцца.

ШАНХАЙ, 20-VII. З Нанкіна паведамляюць, што паміж Чан-Кай-Шы і Сюн-Юй-Сянам адбываецца нарада.

ШАНХАЙ, 20-VII. Чжан-Сюэ-Лян (сын Чжан-Цзо-Ліна) прыехаў сёньня ў Нанкін для перамоў з Чан-Кай-Шы.

Ангельскі журналіст дарадчыкам у Чжан-Цзо-Ліна.

ПЕКІН, 20-VII. Чжан-Цзо-Лін назначыў Ленокса Сэптона (ангельскі журналіст) сваім дарадчыкам.

Аблава на Барадзіна.

ШАНХАЙ, 20-VII. У Ханькоў зьявіліся атрады, накіраваныя проці Барадзіна. Барадзін выехаў ў Гумін, куды гэтымі днямі выяжджае міністр замежных спраў уханскага ўраду Аўгінь-Чэн. Удава Сун-Ят-Сэна выехала з Ханькоў.

Афіцыйнае паведамленьне аб ад'езьдзе Барадзіна.

Яўгені Чэн афіцыйна паведаміў аб ад'езьдзе Барадзіна, які вернецца праз некаторы час.

Кітайскія газэты аб судзе над Барадзінай

ПЕКІН, 20-VII. Газэта «Пекін Цяньцьзін Таймс» у перадавіцы зьяўляе: «Суд над Барадзінай, ніяк ня можа быць довадам, каб зацьвярждаць, што надышоў час, калі чужаземных грамадзян можна судзіць кітайскімі судамі».

Газэта «Норт Чайна» у артыкуле, прысьвечаным пытаньню аб надзвычайных цяжкасьцях асабліва ў адносінах чужаземнай карэспандэнцыі, заяўляе, што «прычынаю гэтага зьяўляецца, як відаць, палітычны скандал у выніку пастановы суду, які вызваліў Барадзіну і 3-х савецкіх дыпляматычных кур'ераў.

«У Пекіне,—піша газэта, зноў пануе ваенная дыктатура, з пункту гледжаньня якой суды ня маюць права дзейнічаць, не запытаўшы дазволу на тыя ці іншыя акты. Гэта было адкрыта зазначана ў заявах, якія зьмяшчаліся мясцовым друкам пасьля вызваленьня Барадзінай».

Спатканьне консула СССР у Шанхаі з міністрам замежных спраў.

ШАНХАЙ, 20-VII. Консул СССР у Шанхаі меў спатканьне з прыехаўшым з Нанкіну міністрам замежных спраў У-Чжоу-Чу і гутарыў з ім наконт апошніх здарэньняў у Шанхаі. Міністр абяцае ўжыць заходы да неадкладнага і добрага вырашэньня ўсіх пытаньняў.

Чуткі аб эвакуацыі японскіх войск з Шаньдуня.

ТОКІЁ, 20-VII. Газэты паведамляюць, нібыта японскі габінэт будзе эвакуаваць японскае войска з Шаньдуньскай правінцыі, як толькі дасягнецца кампраміс між Нанкінам і Пекінам. У палітычных колах, аднак, зазначаюць, што з прычыны нявыразнасьці пэрспэктыў кампраміс фактычна залежыць ад японскай вайсковай улады. Орган партыі «Фэйюкаі» выказваецца проці эвакуацыі і піша так: «Кітайцы пазбаўлены пачуцьця дзяржаўнасьці. 99 проц. кітайцаў ня думаюць аб палітыцы. Нават у выпадку кампрамісу шмат што застанецца нявыяўленым. З гэтае прычыны аб эвакуацыі найлепш будзе падумаць».

Забарона моладзі ехаць вучыцца ў Маскву.

ШАНХАЙ, 20-7. Цэнтральнаму выканаўчаму камітэту Гаміндану забаронена нанкінскім урадам пасылаць кітайскіх студэнтаў у Маскву ва ўнівэрсітэт імя Сун-Ят-Сэна.

Выбух на Нанкінскай прыстані.

ШАНХАЙ, 20-VII. На прыстані ў Нанкіне здарыўся выбух двух вагонаў са снарадамі. У выніку выбуха сгарэў склад бензіну. Папсаваны тры самалёты, некалькі вагонаў, станцыённыя будынкі і бліжэйшыя дамы.

Лік чалавечых ахвяр ня выяўлены.

ВЕСТКІ АДУСЮЛЬ.

Замах на амэрыканскага консула ў Ніцы.

ПАРЫЖ, 20-VII. У Ніцы ў дом амэрыканскага консула была кінута бомба. Удзельнікі замаху і прычыны яго пакуль што невядомы

АРЫШТ КАМУНІСТЫЧНАГА ПРАВАДЫРА НА ЯВЕ.

БЭРЛІН, 19-7. У часе масавых арыштаў на Яве, паліцыя выкрыла месца, дзе знаходзіўся, нібыта «галоўны» камуністычны правадыр.

Ён арыштаваны.

Линейная калибровочная мишень LRT-BE4-V2

У САЮЗНЫХ РЭСПУБЛІКАХ.

Збор на самалёт імя Ф. Дзяржынскага.

МАСКВА. Сход працаўнікоў гаспадарчых устаноў, прысьвечаны памяці Дзяржынскага, пасьля выступленьня нечалькіх таварышоў з характарыстыкаю нябожчыка і ўспамінамі аб ім ухваліў у адзнаку першых угодак з дню сьмерці Дзяржынскага арганізаваць сярод працаўнікоў гаспадарчых устаноў збор на баявы самалёт яго імя. Будзе таксама выданы зборнік памяці Дзяржынскага.

Пабудова танка імя Ф. Дзяржынскага.

МАСКВА, 20-VII. Польскае жыхарства ў СССР арганізавала камісію па збору ахвяраваньняў на танк імя Дзяржынскага. Усе польскія газэты СССР распачалі кампанію за пабудову танку Дзяржынскага. Складзена ўсесаюзная камісія пад старшынством Фэлікса Кона.

Нямецкае жыхарства ў СССР пабудуе самалёт.

Рэдакцыі ўсіх 6 ці нямецкіх газэт, якія выходзяць у СССР, узьнялі шырокую кампанію па збору сродкаў на пабудову магутнага самалёту «Савет Дэйчэр» (савецкі немец). На ўсіх нямецкіх калёніях і гарадох саюзу нямецкае жыхарства арганізоўвае для збораў тройкі і пяцёркі, якія працуюць у згодзе з мясцовымі аддзяленьнямі ТДА Авіяхіму.

Прыезд тав. Варашылава ў Ленінград.

ЛЕНІНГРАД, 20-VII. Сёньня а 10-й гадзіне зранку у Ленінград прыехаў тав. Варашылаў. Да прыходу поезда на Акцябрскім вакзале выстраілася ганаровая варта з усіх часьцей ленінградзкага гарнізону і флёту. Спаткаць тав. Варашылава прыехалі таксама сакратар губкому Усе КП (б) Кіраў, старшыня губвыканкому Камароў, начальнік палітычнай управы акругі Саакаў, начальнік палітычнай управы Балтыцкага флёту Сьмірноў і інш. Пад гукі Інтэрнацыяналу поезд падышоў да пэрону. Варашылаў абышоў фронт ганаровай варты, вітаючыся з часьцямі.

Тав. Варашылаў выехаў у Кранштадт.

ЛЕНІНГРАД 20-VII. Тав. Варашылаў выехаў у Кранштадт.

ФІНСКАЯ ЗАТОКА, 20-VII. А 14 гадзіне 20 ліпеня караблі Балтфлота пачалі свой вялікі паход. У паходзе прымаюць удзел амаль усе большменш значныя адзінкі флёту.

У паходзе прымае ўдзел т.т. Варашылаў, Муклевіч, Камароў, Угараў, Віктараў, Сьмірноў.

Паход мае мэтай вучэбную падрыхтоўку Балт. флёту і праверку яго баявой здольнасьці.

СПРАВА ГРУЗІНСКІХ МЕНШАВІКОЎ.

ХАРКАЎ, 20-VII. У Вярхоўным Судзе распачаўся разгляд справы грузінскіх меншавікоў, якія пры дапамозе польскага генэральнага штабу ажыцьцяўлялі праграму зрыву савецкай улады, спачатку на Каўказе і на Украіне. З 12-ці абвінавачаных—5 на волі. Заслухаўшы абвінавачаньне Суд распачаў допыт абвінавачаных Анджапарыдзэ Пінкова. Палознага і інш.

НОВАЯ ХВАРОБА Ў ЯРАСЛАЎЛІ.

ЯРАСЛАЎЛЬ. 13-VII. (Затрымана дастаўкаю). У Яраслаўлі за апошні тыдзень зьявіліся спэцыяльныя траўнікава-кішочныя захварваньні. Процант сьмяротнасьці вельмі вялікі. Памёрла 18 чалавек. Ускрыцьце паказала папсаванасьць ценкіх кішак, часткова сьлапой, крывавасьць у мазгавой абалонцы і правых мускулаў сэрца. Хвароба цягнецца 3—4 дні пры нявысокай тэмпэратуры з болькю ў жываце, рвотаю, часамі паносам. Скліканая нарада дактароў не магла напэўна вызначыць, зьяўляецца гэта хвароба інфэкцыйным захварваньнем ці ад атруты. Выказваецца думка, што хвароба зьяўляецца кішочнаю формаю сібірскай язвы, выкліканаю сібірскаю язваю жывёлы. Губэрскі аддзел ахоў здароўя і губвыканкам загадалі каапэратывам часова спыніць гандаль прадуктамі, якія хутка псуюцца. У горадзе павялічана мэдыцынская дапамога і ўжыты захады проці захварваньня. Цікава адзначыць, што з 18-ці выпадкаў сьмерці 11—прыпадае на чыгуначнікаў, а рэшта — на ваколічныя раёны гораду.

Самалёт імя Азэрбайджанскіх інжэнэраў.

БАКУ, 20-VII. Канфэрэнцыя інжэнэраў і тэхнікаў прысьвечаная тыдню абароны, аднагалосна ўхваліла пабудаваць самалёт імя інжэнэраў і тэхнікаў Азэрбайджану. Інжэнэры-гарнікі адлічаюць 10.000 руб.

Карская экспэдыцыя падрыхтоўку скончыла.

ЛЕНІНГРАД, 20-VII. Начальнік Карскай экспэдыцыі тав. Яўгенаў паведаміў карэспандэнту РОСТА, што Карская экспэдыцыя скончыла сваё фармаваньне. Апроч 3-х нарвэскіх параходаў, зафрахтаваных раней, зафрахтавана яшчэ 3 параходы. Усе параходы выплывуць з Гамбургу між 1-ым і 5-ым жніўня. У Лёдавым акіяне да іх далучыцца ледакол «Малыгін» з начальнікам экспэдыцыі на борце. Адначасна паўночным шляхам пойдзе шхуна камітэту паўночнага шляху з навукова-прамысловай экспэдыцыяй прафэсара Жыдкова.

У Карскай экспэдыцыі возьме ўдзел Савкіно.

75-100 пуд. з дзесяціны.

ПЕНЗА, 19-VII. У паўднёвым раёне пачалі прыбіраць хлеб. Ураджай вышэй мінулагодняга—75-100 пуд. з дзесяціны.

Гараць лясы.

АРХАНГЕЛЬСК, 19-VII. У зьвязку з вялікай сушу ў разных частках Архангельскай губэрні узьніклі лясныя пажары, асабліва вялікія на лініі чыгункі і рагі Пінегі. Ліквідацыя пажараў ускладняецца далёкай адлегласьцю насельных пунктаў.

На месца пажару выкліканы вайсковыя часткі.

Страты ад лівуняў.

СЬВЯРДЛОЎСК, 19-7. Вялікія лівуні ў апошнія дні выклікалі разьліў рэчак Чорнай і Тагілы. Рэчкі залілі завод і электрастанцыю ў Ніжнім Тагіле. Праца на іх спынена. Залітыя ўзьбярэжныя вуліцы ў Тагіле. Гарсавет для барацьбы з разводзьдзем абвясьціў мабілізацыю жыхарства і коней. Зараз вада зьмяншаецца. Страты значныя. Адначасна ў Хаціна-Хайданску вышлі з берагоў рэчкі Шайтанка, Урка, Нізавая і Мард'ян. У Албанску на рэчцы Нойе прарвала вадзяную заставу і затаплена частка цэхаў заводу. Завод спынен. З прычыны размыву чыгункі на некаторых вучастках, чыгуначны рух быў спынен на 11 гадзін.

САХАЛІНСКІ ВУГАЛЬ ВЫСОКАЙ ЯКАСЬЦІ

АЛЯКСАНДРАЎСК, 19-VII. Вярнулася экспэдыцыя праф. Крыштафовіча, якая дасьледвала каменны вугаль у басэйне заходняга пабярэжжа паўночнага Сахаліна. Аналізам устаноўлена, што якасьць сахалінскага вугалю вышэй сусьветнага вугальнага стандарту.

Польскі замежны гандаль у маі г. г.

Замежная пазыка на амэрыканскім грашовым рынку, на якую польскі ўрад і польская буржуазея ўскладалі столькі надзей,—сарвалася. На пацяшэньне сваім чытачом, польскія буржуазныя газэты пішуць, што пазыка сарвалася не канчаткова, а толькі адложана. Адны пішуць, што адложана на неазначаны час; другія, што толькі да кастрычніка. Хто іх там разьбярэ, ды і ці варта разьбіраць? Як-бы там ні было, а важна адно: грошай, да зарэзу яму патрэбных, польскі ўрад не атрымаў, і шматмесячныя перагаворы кончыліся ўпустую. Удалося толькі выгаварыць параўнаўча невялікую каротка-тэрміновую (на паўгода, найболей —на год) пазыку з выключнаю мэтаю ратаваньня злотага.

А злоты яўна адчувае сябе няважна. Праўда, афіцыяльны курс яго трымаецца на адной меры, але ўсе разумеюць, наколькі гэта штучна і нямоцна. А тым часам ўрадавай камісіяй сьпешна пераглядаецца мытная тарыфікацыя, павялічваецца мыта нарад замежных тавараў, каб зьменшыць іх прывоз у Польшчу; сьпіс тавараў, забароненых да прывозу, пашыраецца. Пакуль была надзея на пазыку, за гэты пераглядяя браліся, хоць відаць было, што польскі замежны гандаль пачаў ізноў даваць дэфіцыт, які расьце з кожным месяцам. Замежная валюта, якая ёсьць у польскім банку і наогул у Польшчы, усё болей і болей адплывае заграніцу, падмацаваньне злотага ўсё слабее і слабее.

Які дэфіцыт выкажа баланс замежнага гандлю Польшчы за чэрвень, яшчэ невядома. Лічбы за чэрвень яшчэ не падрахаваны і не абвешчаны, і ў нас маюцца пакуль што толькі лічбы за май г. г. Тая вялікая перавага вывазу над прывозам, якім адзначаўся польскі баланс замежнага гандлю ў мінулае лета, пад канец году стала малець, і ў першыя месяцы 1927 г. спала да нязначнае вялічыні. Паправу ў замежным гандлі і ў становішчы злотага, што адбыліся мінулым летам, прыхільнікі Пілсудзкага гатовы былі прыпісаць дабрадзейным вынікам новага рэжыму: баланс замежнага гандлю з пасыўнага стаў актыўным з вялікаю перавагаю вывазу над прывозам, а злоты, які да Пілсудзкага падаў і ўжо быў скаціўся да 12 за доляр, вярнуўся прыблізна да 9 (8,90-8,94) і стабілізаваўся.

Адвак ужо пад канец году прышлося прызнаць, што ажыўленьне польскага замежнага гандлю, польскае прамысловасьці і ўзмацненьне злотага залежалі ад вонкавых, не ўнутрыпольскіх прычын, а тым больш не паходзілі ад „дабрадзействаў" рэжыму пана Пілсудзкага. Усё гэта было водгукам вялікае ангельскае забастоўкі. Спыненьне вывазу ангельскага вугольля, а нават увоз вугольля ў Англію адчыніў перад польскім вугольлем новыя рынкі, куды яно раней ня мела доступу. Вываз вугольля з Польшчы значна павялічыўся, уплываючы на баланс замежнага гандлю і на становішча злотага. Адпаведныя зьмены адбыліся і ў мэталічнай прамысловасьці. Заміраньне ангельскае мэталічнае прамысловасьці адчыніла некаторыя замежныя рынкі дзеля польскае мэталічнае прамысловасьці. Але, калі ангельская забастоўка скончылася, дык і аднаўленьне ў польскім замежным гандлі і польскай прамысловасьці таксама мусіла скончыцца. Тымчасам урад Пілсудзкага ў мінулую восень дазволіў абшарнікам вываз збожжа заграніцу, абшарнікам патрэбна была гатоўка і яны дамагаліся дазволу на вываз збожжа за граніцу, бо ўнутры дзяржавы ўсьлед за новым ураджаем збыць вялікшыя партыі не зьяўлялася магчымым. Урад Пілсудзкага, які мае ў сваім складзе двох прадстаўнікоў абшарніцтва такі дазвол даў, хоць з боку рабочых арганізацыяў былі пратэсты і перасьцярогі, што вясною прыйдзецца хлеб увазіць назад з заграніцы толькі ўжо па даражэйшай цане, і што гэта згубна адаб'ецца на балянсе замежнага гандлю.

Дзеля гэтага ўжо пад канец мінулага году ў некаторых польскіх больш разважных органах друку, а таксама і ў замежным друку (паміж іншым і ў «Савецкай Беларусі»), зазначалася, што пэрыяд адноснага «дабрабыту» польскага замежнага гандлю, польскае прамысловасьці і польскае валюты скончыцца ў працягу зімы, і вясною Польшча апынецца ў гаспадарчым крызісе, і валюта яе стане перад пагрозаю спаду. Адчуваў гэта і польскі ўрад, і яго настойнае шуканьне замежнае пазыкі за ўсякую цану, на абы якіх умовах — найлепш даводзіць гэта.

Агульную дынаміку зьменаў у польскім замежным гандлі ў пачатку гэтага году паказвае ніжэйшая таблічка (у тысячах злотых):

	Вываз.	Прывоз.	Сальдо.
Студзень .	114.793	107.698	+ 7.095
Люты . .	116.394	111.991	+ 4.403
Сакавік .	128.736	128.306	+ 436
Красавік .	119.411	148.195	—28.784
Май . .	114.177	163.814	—49.637

З гэтае табліцкі відаць, што польскі вываз не выказвае тэндэнцыі да росту ў той час, як прывоз расьце бязупынна. А раз так, дык здавалася-б даволі проста; абмежаваць праз павялічэньне мытаў прывоз, і раўнавага балянсу адновіцца. На гэткі шлях і ступіў польскі ўрад, тым больш, што шлях гэты дзеля яго ня новы. Але нават польскія буржуазныя газэты (напр. «Жэч Посполіта» № 170) прызнаюць такі вывад адносна прывозу „найлягчэйшым, але разам з тым найболей павярхоўным".

Пры бліжэйшым азнаямленьні з польскім замежным гандлем за першыя 5 месяцаў г. г. аказваецца, што рашучую ролю ў дэфіцытнасьці яго балянсу адыгрывае ўзрост прывозу харчоў наогул і збожжа хлебнага, мукі, рысу—асабліва. Гэта відаць з ніжэйшае табліцкі:

Прывоз (у тыс. зл.).

	Харчоў наогул.	Збожжа хлебн.	%	Збожжа, рыс, мука разам	%
Студзень .	23.789	3.945	16,3	5.992	25
Люты . .	25.756	6.937	27	9.374	36
Сакавік .	31.874	9.302	30	11.835	37
Красавік .	37.779	16.728	44	22.286	58,6
Май . .	57.316	31.925	56	41.234	72

Табліцка паказвае, што прывоз харчоў расьце даволі хутка, асабліва ў вясеньнія месяцы, і што ў гэтым прывозе ўсё болей і болей значнае месца займаюць харчы першачарговага значэньня дзеля харчаваньня масаў: збожжа, рыс, мука. Скараціць прывоз іх немагчыма, бо інакш цэны так скокнуць уверх, дарагоўля так абвострыцца і жыцьцё шырокіх масаў настолькі абцяжарыцца, што можна будзе з пэўнасьцяй чакаць галодных бунтаў. А пры сучасным напружаным унутраным становішчы ў Польшчы галодныя бунты могуць лёгка выклікаць сапраўдную рэвалюцыю, якое польскі ўрад і польская буржуазея баіцца горш агню.

Працоўная насельнасьць Польшчы, асабліва местаў (рабочыя і служачыя)—цяпер на сваёй сьпіне выносіць вынікі саюзу Пілсудзкага з абшарнікамі. За віно і торты, што падаваліся на слынным банкетаваньні Пілсудзкага ў нясьвіскага Радзівіла (калі саюз Пілсудзкага з абшарніцтвам закладваўся)—рабочыя сем'і цяпер мусяць адмаўляць у кавалку хлеба старэйшым і нават дзецям, бо вываз хлеба заграніцу ўвосень і прывоз яго назад вясною выклікалі значную дарагоўлю.

Так адбілася ў польскім замежным гандлі польская сельская гаспадарка і сельскагаспадарчая палітыка. Пацікавімся цяпер, як стаіць справа польскае прамысловасьці і асабліва прамысловасьці ткацкае, як найбольш разьвітае, і якою Польшча ганарыцца. Ніжэйшая табліцка настолькі красамоўна, што дадаваць да яе мала трэба:

(Абарот тканінамі і ткацкаю сыравінаю ў тыс. зл.):

	Прывоз.	Вываз.
Студзень. . .	31.154	6.350
Люты. . . .	31.316	5.837
Сакавік . . .	31 .425	6.910
Красавк . . .	40.465	8.975
Май	35.116	5.600

Розьніца адна надта відавочная. Нават калі ўзяць толькі гатовыя баваўняныя тканіны, дык і то прывоз перавышае вываз: у маі прывоз 2053, вываз—1386.

Толькі рабаваньне заходня-беларускіх лясоў і вываз дрэва з іх заграніцу (бо ў самой Польшчы лясоў ужо мала)—стрымлівае баланс польскага замежнага гандлю ад канчатковага ўпадку:

Вываз дрэва (у тыс. залатых зл.):

Студзень	23.000
Люты	21.529
Сакавік.	34.817
Красавік	30.978
Май	30.231

Усё вышэйсказанае датычыла першых пяці месяцаў г. г., канчаючы маем. Які баланс дасьць чэрвень? Маючы на ўвазе, што ў чэрвені хлеба ад новага ўраджаю чакаць яшчэ ня прыходзіцца, што чэрвень яшчэ «przednowek» (перадноўе),—можна думаць, што чэрвень дасьць ня лепшы малюнак, чым красавік і май. Прычынаў дзеля клопату асабліва ў зьвязку з праваламі пазыкі польскі ўрад мае даволі.

М. С.

У Савецкай Беларусі.

Апошні дзень „Тыдню Абароны".

(Магілеў).

17 ліпеня—ў апошні дзень «Тыдню Абароны» па залітых сонечнымі праменьнямі вуліцах Магілева, зраньня ішлі ў лягеры прафсаюзы, авіяхімкаманды, гурткі «Чырвонага Крыжу», фізкультурнікі. У лягерах у гэты дзень, адбылося ўрачыстае сьвята — прыняцьце маладымі чырвонаармейцамі ўрачыстай прысягі. На вялікім лягерным полі сталёвымі істужкамі, выстраіліся чырвонаармейцы.

Старшыня акрвыканкому і гарсавету тав. Дубіна, чытае ўрачыстые словы Чырвонай прысягі... Сталёвымі, поўнымі нейкай надзвычайнай моцы, вылятаюць словы прысягі з вуснаў чырвонаармейцаў.

Пасьля прыняцьця прысягі—мітынг. Выступаюць з прывітаньнямі і прамовамі тав. Дубіна, камандзір беларускага корпусу тав. Лацыс, і прадстаўнікі ад АСПС, ад савету «ТДА—Авіяхіму» і заводу «Адраджэньне».

— Буржуазея рыхтуе контр-рэвалюцыйныя сілы супроць СССР. Мы павінны быць заўсёды на варце, заўсёды быць гатовымі да абароны...—Гэтыя словы будуць памятаць нашы чырвонаармейцы. Заканчваецца мітынг. Вайсковыя часьці накіроўваюцца ў лягеры, арганізацыі- у горад. У кожнага ў галаве думкі—працаваць і... рыхтавацца...

У вечары на трэку савету фізкультуры адбыліся: стралковы конкурс і футбольны матч Магілеў—Ворша. На працягу усяго дню ішоў пасьпяховы збор ахвяраваньняў, рэдка каго можна было сустрэць без «Наш адказ Чэмберлену» на грудзёх.

М. Л—да.

Недахваты летняй культпрацы.

(Дукорскі с.-с. Сьмілавіцкага р.).

Уся культпраца ў летні час павінна праводзіцца вакол нардому і хат-чытален, якіх у Дукорскім сельсавеце 5,—1 сеткавая і 4 нясеткавых.

Па пляну ўсёй працай павінна кіраваць культкамісія, але гэтага дасягненьня ў культкамісіі няма.

Ня гледзячы на спрыяючыя ўмовы і дапамогу з боку студэнцтва, якога ў Дукоры ёсьць шмат, праца стаіць на месцы.

У сеткавай хаце-чытальні было радыё—гучна-гаварыцель, паслухаць якое прыходзіла шмат насельніцтва.

На вялікі жаль, радыё сапсавалася і на рамонт, на закупку некаторых частак зьбіралі і грошы ад спэктакляў і інш. шляхамі, але да гэтага часу ня чуваць пра грошы і радыё маўчыць.

Вакол хат-чытален не аб'яднаны нашы культурныя сілы, а гэта тлумачыцца тым, што адбываецца частая зьмена працаўнікоў. У сярэднім 4-5 за год пераменіцца. Па-другое, загадчыкі хат-чытален часта і не адпавядаюць сваёй пасадзе і такім чынам праца ніяк не разгортваецца.

Наогул, адмоўных бакоў у праца шмат, станоўчымі-ж няма як хваліць, бо нічога ня зроблена. Такая праца хат-чытален у такі момант, калі сярод насельніцтва ходзяць розныя чуткі пра вайну ні ў якім разе недапусьціма.

Зараз насельніцтва непакоіць пытаньне міжнароднага становішча, часта бываюць выпадкі, што газэтныя весткі разумеюць наадварот.

Хатамі-чытальнямі і наогул культкамісіяй нічога ня зроблена ў «Тыдзень Абароны». Зрабіць-жа можна было шмат чаго.

У далейшым дзеля зьнішчэньня гэтых недахватаў культкамісіі патрэбна павесьці плянавую працу, аб'яднаўшы актыў і ўсе культсілы вакол хат-чытален.

У. К.

Трымаем сувязь з Чырвонай арміі.

(Самахвалаўскі раён, Меншчына).

Вёскі Паперня, Дубаўляны і інш., Самахвалаўскага сельсавету—глухія вёскі. Ніякага грамадзкага жыцьця, ні газэты, ні кніжкі ня ведалі.

Але пранеслася на вёсках слова «шэфы». Доўга ня ведалі, што гэта за людзі.

І чакалі папернянцы і дубаўлянцы, калі гэта можна будзе убачыць гэтых шэфаў.

Ажно прыяжджаюць у в. Паперню чырвонаармейцы з 6 палка.

— Дык гэта-ж звычайныя чырвонаармейцы, што вы рабіць у нас будзеце, —пыталі сяляне.

— Што рабіць?—Будзем разам працаваць, дзядзька, ня з лесу-ж прышлі, знаёма вёска.

За час шэфства для вёскі зроблена шмат.

У в. Паперня палком пастаўлены радыё-прыёмнік, куды сяляне з вялікай ахвотай ходзяць паслухаць апошнія навіны, лекцыю, музыку.

Гэтаю вясною полк прыняў удзел у правядзеньні пасяўной кампаніі, на якую было сабрана сярод сяброў шэфтаварыства і з другіх крыніц 180 р.

Бяднейшым сялянам аказана дапамога у апрацоўцы зямлі. Па таннай цане ім адпушчана 3 коняй, а восеньню будзе адпушчана яшчэ каля 20 коняй.

Што больш усяго зрабіла уражаньне—гэта падарак сялянам ад 6 палку —малатарні.

Гэта праца шэфа—Чырвонай арміі у вёсцы ў напрамку матар'яльнай дапамогі.

Але гэтым не абмяжоўваліся таварышы з Чырвонай арміі.

Імі праведзена і культурная праца.

У хаце-чытальні арганізаван вайсковы куток і вайсковы гурток, які ужо распачаў сваю працу. Пры мясцовым каапэратыве арганізован з дапамогай саміх сялян куток «матка і дзіця». Выпісваюцца розныя газэты і інш. літаратура.

Апошняя кампанія «Тыдзень абароны» дала добрыя вынікі. Сяляне з ахвотай настрою давалі грошы на узмацненьне абараназдольнасьці краіны.

Цяпер сяляне гавораць.

— Вось гэта дык шэф, з імі нам нішто не страшна.

Полк і ў далейшым абяцае весьці гэткую-ж працу, ня гледзячы на тое, што ад падшэфнікаў знаходзіцца на далёкай адлегласьці.

А. Ч.

Правядзеньне нацпалітыкі ў вёсцы.

(М. Дукора, Сьмілавіцкага р., Меншчына)

Праверка вывучэньня беларускай мовы, якая адбылася ў сярэдзіне чэрвеня выявіла наступнае: Усе працаўнікі як каапэрацыі, пошты, с.-с-ту, хаты-чытальні, партыйных і камсамольскіх арганізацый зусім слаба ўладаюць беларускай мовай. У зімовы час арганізавалі гурток пры хаце-чытальні па вывучэньню беларускай мовы, але хутка гэты гурток распаўся, бо нашы працаўнікі нядбайна аднесьліся да гэтай справы. На вывучэньне беларускай мовы дадзен 2-х месячны тэрмін, але трэба сказаць, што добрых вынікаў з гэтага чакаць нельга.

Ніхто з працаўнікоў ня цікавіцца беларускай мовай, і лічыць што вывучаць яе не патрэбна. Калі прыяжджаюць студэнты з розных тэхнікумаў і вузаў, то ніводзін не падумае аб беларускай мове; даклады і гутаркі з насельніцтвам праводзяць на расейскай мове. Насельніцтва дзівіцца і кажа: «чаму гэта ўсе гавораць па-расейску, а газэты друкуюцца на беларускай мове». Гэта зьявішча ненармальнае, яго неабходна зьнішчыць. Трэба, каб кожны савецкі працаўнік добра ведаў беларускую мову і дапамагаў распаўсюджваньню беларускай літаратуры. Гэткія адносіны да правядзеньня нацпалітыкі ў вёсцы, якія мы бачылі зараз, патрабуюць найхутчэйшага выпрамленьня, на што трэба зьвярнуць увагу вышэйшым партыйным і савецкім органам.

П. К.

Без падтрыманьня камітэту ўзаемадапамогі.

(в. Ціценкі, Гомельскага р. і акр.).

Аднэй з сур'ёзных прычын дрэннай пастаноўкі працы камітэтаў сялянскай узаемадапамогі працаўнікі гэтых к-таў лічаць—адсутнасьць у сялян грамадзянскага пачуцьця да гора, няшчасьця свайго суседа.

«Ніяк нельга прымусіць», гавораць звычайна камітэтчыкі нашага раёну,— «нашага селяніна аказваць дапамогу працай ці грашамі бедняку альбо ўдаве. А пры адсутнасьці гэтага пачуцьця ўзаемадапамогі, узаемнага падтрыманьня нельга наладзіць нам працу сялянскай узаемадапамогі». Адзіны выхад гэтыя камітэтчыкі бачаць у тым, каб улада адпусьціла грошы, якіх-бы хапіла для ўздыму сялянскай гаспадаркі.

Але-ж дзе іх столькі ўзяць, колькі патрабуе наша бедная гаспадарка.

Бязумоўна, выхад толькі адзін: падняць гаспадарку, дапамагчы ёй у выпадку няшчасьця магчыма толькі калектыўнай воляй, грамадзянскай дапамогай.

А пачуцьця?—яно ёсьць ў сялян, трэба толькі яго ўмець бачыць і умець скарыстоўваць.

Нядаўна ў нашай в. Ціценках здарыўся пажар. У аднаго селяніна згарэла ўся маёмасьць. Старыкі сяляне, як раз тыя, «у якіх няма гэтага самага пачуцьця»,—бяз камітэту, бяз ніякіх загадаў пашлі па сваей уласнай ініцыятыве па вёсцы з падпісным лістом. Сабралі блізка 200 руб.

А камітэт сядзіць сабе, як сьвяты, з той толькі розьніцай, што сьвятога просяць і ён нічога не дае, а гэтага ня просяць і ён... таксама нічога не дае.

Відавочна, пачуцьцё гэта ў селяніна нашага ёсьць, яго толькі трэба ўмець бачыць і ўмець скарыстаць. Трэба камітэтам самім выхаваць у сябе «пачуцьцё» да пачуцьця сялян. А гэта «пачуцьцё», я, як сябар раённай рэвізыйнай камісіі КСУ рэдка бачыў.

Л. Кужалеў.

Больш увагі паказальным вучасткам.

(Плешчаніцкі р.).

Дзеля падняцьця сельскай гаспадаркі ў вёсцы дзеля таго, каб пераканаць сялян, што ўраджай залежыць не ад таго, колькі ён ахвяр прынясе богу, а ад таго, як, якім зернем і на якой глебе будзе ім засеяна—дзеля гэтае мэты па Плешчаніцкаму раёну закладзена 43 паказальных агра-вучасткі.

Асьцярожна, баючыся расстацца з верай і надзеяй на бога, прыглядаецца селянін да таго, што «выходзіць» на гэтых вучастках. Больш упартыя сяляне, якія моцна прыкаваны да сваіх старых звычаяў, якія ў сваёй працы пакладаюць усю надзею на бога нават жадаюць тэй ці іншай няўдачы —няўроду на гэтых паказальных вучастках, каб гэтым замацаваць свае асабістыя звычаі.

Трэба сказаць, што 43 паказальных вучасткі на раёне не пад сілу існуючаму агропэрсаналу.

Закладваючы паказальныя вучасткі трэба мець на ўвазе, што гэтыя вучасткі альбо пераканаюць селяніна ў яго памылковых адносінах да сваёй гаспадаркі і прымусяць раз на заўсёды зрачыся сваіх традыцыйных звычаяў, альбо на доўгія часы прымусяць селяніна скэптычна адносіцца да іхняй «культуры» і моцна трымацца веры і надзеі ў бога. Усе гэта будзе залежыць ад таго, які выгляд будзе мець сама праца на гэтых паказальных вучастках. Нават выпадковы неўраджай тут, але калі своечасова будзе растлумачана сялянам залежнасьць яго ад тых ці іншых зьяў у прыродзе, прымусіць верыць цёмнага селяніна ў сілу, моц прыроды.

Лепш менш паказальных вучасткаў, але такіх, якія-б дасягалі сваёй мэты.

К—мо.

Дарэмная трата сродкаў.

(М, Пагост, Старобінскага р., Бабруйшчына).

У м. Пагост Старобінскага раёну, яшчэ ў мінулым годзе прыслалі загадчыка хаты-чытальні тав. Вайнэра. Але на працягу ўсяго гэтага часу хата-чытальня не працавала. Яшчэ ўзімку, дык хоць раз у месяц адчынялася яна і на стале можна было ўбачыць хоць адну газэту, А цяпер? Цяпер і днём з агнём ня знойдзеш ніводнай газэты.

Пры чытальні была досыць значная бібліатэка. Цяпер ад яе... засталося дзесяткаў два «допатопных» кніжак, але і іх дагрызаюць галодныя мышы.

А дзе-ж дзелася бібліатэка?

Гэта толькі аднаму Вайнэру вядома.

Частка, мусіць, засталася на руках у чытачоў, частка ў самога Вайнэра, ну... і частка застаўлена на падтрыманьне жыцьця мышэй.

Ну, а што думае наконт гэтага Вайнэр? Ды дзе там думаць, ён даўно забыўся, што ён загадчык хаты-чытальні. Толькі не забывае кожны месяц сьездзіць у райвыканком за пэнсіяй.

Разам з ім заснула і хата-чытальня, а на дзьвярах яе вісіць вялікі замок.

Ці ня лепш было-б ліквідаваць такую хату-чытальню і ня траціць на яе сродкаў.

А. Тутэйшы.

Гурток першай дапамогі.

(Г. Чэрвень).

Па ініцыятыве раённага т-ва ДА-авіяхіму і Чырвонага Крыжу пачаў працаваць у Чэрвені гурток першай дапамогі раненым і газаатручаным. Гурток наведвае 20 чал. усе жанчыны. Большай часткай гэта хатнія работніцы, тэхнічныя працаўніцы і санітаркі райбальніцы. Ёсьць і мясцовыя настаўніцы.

Заняткі адбываюцца па праграме, атрыманай з акругі 2 разы на тыдзень на 2 гадзіны кожны дзень.

Гуртком кіруе д-р Нісьневіч, Рэшта-ж мэдыцынскі пэрсанал (у Чэрвені адных мэд. урачоў 5 чал.) ніякага ўдзелу ў працы т-ва ДА-авіяхіму не прымае.

Г.

ВЕСТКІ З МЕСЦ.

Курсы паказальнага кармленьня.

Віцебск. У гэтым годзе у 36 пунктах акругі праведзены курсы паказальнага кармленьня жывёлы.

Гэтыя курсы далі вельмі паказальныя вынікі. Сяляне будуюць узорныя кармушкі, уцяпляюць хлявы для жывёлы.

Асаблівых вынікаў дасягнуў удой, некаторымі сялянамі павялічан у два і тры разы.

Пабудоўка хлебнага заводу.

ВІЦЕБСК. Акрвыканком ухваліў у самым тэрміновым парадку распачаць пабудоўку у Віцебску хлебнага заводу.

Размер вытворчасьці заводу—1500 пуд. хлеба ў дзень.

Каштоўнасьць абсталяваньня заводу у арыентыровачным пляне вызначана у 135-140 тысяч руб.

Пабудоўка заводу [illegible]

Урокі венскіх барыкад.

Ад вялікай ранейшай Аўстра-Вэнгерскай манархіі ў выніку Вэрсальскага ўгавору нічога не засталося. Зьявілася зноў на арэну гісторыі Вэнгрыя, зьявілася Чэха-Славакія, а ад ўсёй манархіі засталася невялічкая Аўстрыя, усяго ў 6 с пал. мільёнаў насельніцтва.

Сталіцай Аўстрыі зьяўляецца Вена, з насельніцтвам каля 2 мільёнаў, з якога паўмільёна пралетарыяту. Усяго ў Аўстрыі рабочых 2.300.000; гэта значыць, ⅓ частка насельніцтва.

Пасьляваенная гаспадарчае становішча Аўстрыі заўсёды было крытычнае. Грошы падалі. Беспрацоўе вялізарнае; гаспадарчы занапад поўны. Выратаваць Аўстрыю ўзяўся англа-амэрыканскі капітал, які вызначыў спэцыяльны фінансавы рэжым, уліў патрэбныя сродкі ў прамысловасьць, якая пачала паляпшацца за кошт узмоцненай эксплёатацыі рабочых. Па прыкладу вэнгерскіх і італьянскіх фашыстаў утвораныя ў Аўстрыі фашысцкія атрады пачалі зьбіваць рабочых. Урад складаецца з прадстаўнікоў хрысьціянска-сацыяльнае партыі, у якую ўваходзяць розныя элемэнты; манархісты рэспубліканцы, прадстаўнікі буйнай буржуазеі і гарадзкой дробнай буржуазеі і сялянства. На чале ўраду стаіць Зэйпель—самы сапраўдны чорны рэакцыянэр.

Асноўнай прычынай Венскага паўстаньня зьявілася тое, што суд апраўдаў двох фашыстаў, якія ў часе нападу на рабочую дэманстрацыю забілі двох рабочых. У працягу апошніх пасьляваенных гадоў рабочая кляса мела досыць шмат магчымасьцяй, каб упэўніцца ў тым, што такое клясавы буржуазны суд ён засуджвае рабочых і апраўдвае фашыстаў. Праўда, так званыя «левыя» сацыял-дэмакраты— Баўэр, Адлеры і інш. рабілі ўсё магчымае, каб пераканаць рабочых Аўстрыі ў тым, што лепшай дэмакратыі, як ў Аўстрыі ў дзень з агнём ня знойдзеш.

Праўда, казаў Баўэр, што ў Аўстрыі «без сямі процантаў сацыялізм»; праўда сацыял-фашысцкі старэц Карл Каўцкі пісаў, што „Вена—сапраўдная камуна», што «Аўстрыя—рэвалюцыйны сад ў пустыні», але, мусіць, усёй гэтай брахні мала хто з рабочых верыць: яны ў гэтым сацыялістычным раю ўзяліся за зброю пабудавалі барыкады і выступілі супроць фашысцкай паліцыі і сацыял-дэмакратычнай абароны.

Мы, уласна кажучы, гэтулькі ўвагі аўстрыйскай сац.-дэмакратыі аддаём таму што аўстрыйскія меншавікі ўжо досыць доўгі час прэтэндуюць на нейкую асобую, р-р-рэвалюцыйную ролю ў II інтэрнацыянале. Дзякуючы гэтай штучнай, але паступова праведзенай «левай» фразэолёгіі, аўстрыйская сац. дэмакраты набыла ў рабочых колах думку, быццам яна сапраўды займае левае месца ў рэвалюцыйным руху пралетарыяту. Трэба падкрэсьліць, што гэты факт адыгрываў даволі значны уплыў ў шырокіх колах аўстрыйскага пралетарыяту, якія вельмі часта з гонарам зазначалі на рэвалюцыйнасьць сваіх правадыроў.

Зараз гісторыя дала магчымасьць аўстрыйскаму пралетарыяту пераканацца ва ўсёй прадажнасьці іх правадыроў.

Тое, што здраднікі з лягеру II інтэрнацыяналу называлі вялікім спакоем, зьмянілася нахлынуўшым рэвалюцыйным шквалам. Капіталістычны ўклад зрываецца амаль у самым сэрцы Эўропы сьмелым паўстаньнем аўстрыйскіх пралетарыяў. Рабочая кляса зноў ставіць ў парадку дню Заходняй Эўропы сацыялістычную рэвалюцыю і ставячы да сьценкі сацыял-дэмакратычных здраднікаў, выяўляе іх сапраўдны твор ў ролі паслугачоў і паліцыянтаў буржуазеі.

Венскія барыкады хістаюць капіталістычную стабілізацыю. Яны зноў, амаль ня ў меншай меры чым ангельская стачка, відавочна даводзяць усю яе супярэчнасьць і хісткасьць. Венскае паўстаньне дэманстравала ўсяму сьвету, колькі нянавісьці да капіталізму, колькі абурэньня, колькі рэвалюцыйнага энтузыязму і гэраічнай гатоўнасьці да барацьбы за сацыялізм ў рабочай клясе Заходняй Эўропы.

Прахам пашла ўся праца сацыял-дэмакратыі, каб скруціць па руках і нагах пралетарыят Аўстрыі, каб пазбавіць яго здольнасьці да барацьбы. У масах увесь час зьбіралася рэвалюцыйная энэргія, якая вышла напавэрх у належны момант.

Гэтае паўстаньне характарызуе становішча капіталізму ня толькі ў аднэй Аўстрыі. Яно вельмі выразна гаворыць аб трываласьці ўсякіх Зэйпеляў і Баўэраў і ў іншых краінах Эўропы.

Шэраг умоў стварыў глебу для паўстаньня.

Аўстрыя, як эканамічна-гаспадарчая адзінка, Вэрсальскім угаворам загнана ў тупік. Аўстрыі трэба выконваць тыя абавязкі, якія на яе ўскладзены Вэрсальскім угаворам, а яна іх можа выконваць толькі шляхам ўзмоцненай эксплёатацыі рабочае клясы.

Гэта асноўная прычына, якая выклікала рост абурэньня рабочае клясы.

Ня менш важнай прычынай зьяўляецца разгул фашыстаў, якіх падтрымлівае ўрад Зэйпеля, якога ў сваю чаргу падтрымліваюць сацыял-дэмакраты.

Рабочыя верылі сацыял-дэмакратам. Рабочыя аддавалі ім свае галасы на выбарах у парлямант і муніцыпалітэты. Рабочыя чакалі, што сацыял-дэмакраты выканаюць свае абяцаньні адносна «мірнага і безбалючага» пераходу да сацыялізму.

Аўстрыйскія сацыял-дэмакраты атрымалі 43 проц. месцаў у парляманце, але ня толькі не паспрабавалі выканаць свае абяцаньні наконт сацыялізму, а нават не зрабілі самага элемэнтарнага—ахова рабочых ад фашысцкіх зьдзекаў. Правільна адзначае адозва нямецкай кампартыі: «нягледзячы на тое, што аўстрыйская сацыял-дэмакратыя мае большасьць ў муніцыпалітэтах і амаль палову галасоў у парляманце,—усё-ж аўстрыйскія рабочыя «бяспраўны і эксплёатуюцца, як найбольш прыгнечаныя кулі ў Эўропе і не абаронены ад пагроз фашызму».

Вось умовы, якія стварылі глебу для гэраічнага паўстаньня венскіх рабочых.

Гэтае выступленьне разгарнулася стыхійна. Яно адразу ахапіла рабочых ня толькі Вены, але і ўсіх іншых гарадоў Аўстрыі. Яно было зусім нечаканым для сацыял-дэмакратычных правадыроў і разгарнулася паміма іх волі. Яно пачалося ўсеагульнай забастоўкай і дэманстрацыяй, а пасьля сутычак з паліцыяй перайшло ва ўзброеннае поўстаньне, пацьвярджаючы яшчэ раз правільную ленінскую ацэнку ўзаемаадносін і лёгіку гэтых форм барацьбы пралетарыяту.

На чала руху стаіць Аўстрыйская кампартыя. Невялічкая па колькасьці, але загартованая паліцэйскім уціскам і траўляй сац.-дэмакратаў, яна дае рэвалюцыйныя лёзунгі руху: «разбраеньне фашыстаў, узбраеньне рабочых, ізрынуцьце буржуазнага ўраду, стварэньне рабоча-сялянскага ўраду». Шырокія колы аўстрыйскага пралетарыяту ў шмат якіх мясцовасьцях актыўна падтрымліваюць лёзунгі камуністычнай партыі.

Аўстрыйскай кампартыі дапамагаюць камуністычныя партыі іншых краін; нямецкая кампартыя, чэха-славацкая, французская і іншыя сэкцыі камінтэрну адразу адгукнуліся на падзеі ў Вене. Яны мабілізуюць масы пад лёзунгамі спачуваньня венскім рабочым. Яны рыхтуюць масы для аказаньня простай дапамогі і падтрыманьня ў выпадку інтэрвэнцыі капіталістычных краін Эўропы ў Аўстрыі. Гэткі шпаркі водгук на падзеі ў Вене зьяўляецца бліскучым прыкладам пралетарскай салідарнасьці і рэвалюцыйнай гатоўнасьці асноўных сэкцый Камінтэрну.

Аўстрыйская буржуазея ў крыві патапіла паўстаньне. Зэйпелеўскія і сацыял-дэмакратычныя жандары разышліся, як сьлед. На ўсёй лініі быў дадзен загад: «куль не шкадаваць». І куль не шкадавалі. Сотні забітых і тысячы параненых акрываўленых пралетарыяў,—вось, як фашысцкая буржуазея разам з Баўэрам наводзіць «парадак» ў Вене! Гэткай рашучасьці змог-бы пазайздросьціць сам Мікалай крывавы.

Аўстрыйская буржуазея, мусіць, мала спадзявалася на свае сілы. Яна зусім адкрыта ў часе паўстаньня гаварыла, што выкліча сабе на дапамогу вэнгерскіх і італьянскіх фашыстаў.

Эўрапейская буржуазея з жахам і нянавісьцю сачыла за падзеямі, якія разгортваліся ў Вене. Яна ў кожны момант была гатова паслаць дапамогу аўстрыйскім катам. Ля межаў Аўстрыі былі згуртаваны да зубоў узброеныя атрады італьянскіх фашыстаў. Усё гэта аказалася непатрэбным, бо сацыял-дэмакратыя зьяўляецца найлепшай зброяй у руках буржуазеі. Лепшай абароны буржуазеі і ня трэба, і яна гэтую сваю абарону накіравала супроць паўстаўшых рабочых.

Аб гэтым вельмі красамоўна піша газэта французскай буржуазеі «Temps». Сацыялісты самі зацікаўлены ў тым, каб рух не пайшоў па лагву камунізму. Сацыялісты імкнуцца да таго, каб падзеі ня прынялі гэткага звароту, пры якім было пастаўлена пад знак запытаньня існаваньня Аўстрыі.

«Левыя» аўстра-марксісты са ўсіх сіл імкнуцца даказаць сваёй і міжнароднай буржуазеі, што яна да канца застаецца вернай інтарэсам капіталістаў, што сацыял-дэмакраты абароняць капіталістаў ад рабочае клясы.

Які вывад мы павінны зрабіць з Венскіх падзей?

Капіталістычнай стабілізацыі нанесен новы грозны удар, ад якога ёй будзе вельмі цяжка апраміцца.

Сац.-дэмакраты яшчэ раз даказалі, што душой і целам яны адданы капіталізму і імпэрыялізму, што яны зьяўляюцца агентамі буржуазеі ў рабочае клясы, каб цкаваць яе волю і рэвалюцыйны імпэт.

Рабочая кляса з гэтага зробіць свае вывады: яна вызваліцца ад капіталістычнай эксплёатацыі і ўціску толькі пад кіраўніцтвам камуністаў і толькі праз узброенае паўстаньне.

А. Каплан.

Ад лютага да Кастрычніка.

(Хроніка гістарычных падзей)

9—22 ліпеня.

— Арыштаваны т. Каменеў.

— Бюро УЦВК, на сваім пасяджэньні, пастанавіла:

1) аб арыштаваньні свайго члена УЦВК павінен быць паведамлен у 24-хгадзінны тэрмін, пры гэтым прэзыдыум УЦВК павінен быць паведамлен аб матывах арышту.

2) прэзыдыуму УЦВК павінна быць прадастаўлена магчымасьць сачыць за сьледзтвам па справе арыштаванага члена УЦВК.

Аб гэтай сваёй пастанове УЦВК давёў да ведама членаў час. ур. з просьбай правесьці гэту пастанову праз час. урад.

— На аб'яднаным пасяджэньні УЦВК і ВКУС Сял. Дэп. заслуханы даклад Цэрэтэлі з поваду атрыманых вестак аб прарыве на фронце і аб новым час. урадзе наступнага зьместу:

„Час. урад рэфармаваны. У склад яго ўваходзяць 9 членаў. Рашана, што будзе захаваны прынцып парытэту—будзе захавана роўнасьць прадстаўніцтва саветаў і не сацыялістычных партый“. Далей, Цэрэтэлі ўказвае на небясьпеку на фронце з боку немцаў і на небясьпеку контр-рэвалюцыі ў тылу. Прапануе надаць час. ураду надзвычайныя паўнамоцтвы.

Дан у сваім выступленьні заяўляе, што дзень 3 ліпеня будзе памятным днём. „На шчасьце, у Петраградзе мы падавілі гэты рух... Перад намі другая вялікая небясьпека —наш фронт прарваны...небясьпека ў тым, што контр-рэвалюцыя гуртуе свае сілы, і для ўсіх ясна, што мы стаімо перад ваеннай дыктатурай“... Заклікае абвясьціць час. урад урадам дыктатуры. Агалошвае рэзалюцыю ад імя с.-р. і меншавікоў.

Луначарскі ад імя бальшавікоў і інтэрнацыяналістаў агалошвае наступную заяву:

«Фракцыя ў свой час выказалася супроць наступу, прадбачачы, што яго палітычныя, маральныя і матар'яльныя ўмовы няўнікнёна зацягнуць імпэрыялістычную вайну тым самым нанясуць удар рэвалюцыі і барацьбе за мір...

Неабходнае для адратаваньня рэвалюцыі напружаньне ўсіх сіл краіны магчыма толькі ў тым выпадку, калі ў тылу значная частка рабочае клясы ня будзе абвешчана ў асадным становішчы, калі ўнутры краіны ўся барацьба будзе накіравана выключна супроць контр-рэвалюцыі... Мы не павінны забываць, што авангард рабочых і салдацкіх мас не патрабуе і не патрабаваў нічога іншага, як перадачы ўлады ў рукі Саветаў Р і С Д, а бяз гэтага немагчыма дасягненьне тых задач, якія ставіць сабе расейская рэвалюцыя...

Неабходна зноў энэргічна запрапанаваць усім ваюючым краінам мір бяз анэксій і кантрыбуцый, на аснове самавызначэньня народаў, без пераможцаў і пераможаных, і рашуча парваць з імпэрыялістамі ўнутры і на-заграніцай краіны».

252 галасамі пры 47 устрымаўшыхся прымаецца рэзалюцыя, згодна якой час. урад абвяшчаецца ўрадам адратаваньня рэвалюцыі і за ім прызнаюцца неабмяжаваныя паўнамоцтвы...

— «Известия» пішуць: «Поччу з 9 на 10 ліпеня да адной з берагавых батарэй Сестрарэцка, зьявіўся ўзброены натоўп дэманстрантаў з лёзунгамі зьвяржэньня час. ураду».

СЭРЦА—РЭВАЛЮЦЫІ.

(Сход памяці т. Дзяржынскага).

Гэта было роўна год таму назад. Перастала біцца сэрца вялікага чалавека, вялікага рэвалюцыянэра. Пакінуў свой пост старшыня ДПУ, старшыня ВСНГ тав. Дзяржынскі.

Мінуў год. І вось успомніць жыцьцё рэвалюцыянэра, адзначыць яго памяць сабраліся супрацоўнікі ВСНГ БССР, ДПУ, прадстаўнікі трэстаў.

Заля клюбу імя К. Маркса, гэты жывы сьведка нашага штодзённага жыцьця і барацьбы, 20 ліпеня зноў перапоўнена. Сьцены завешаны лёзунгамі, партрэтамі памёршага правадыра. Лёзунгі з усіх куткоў заклікаюць давесьці да канца справу вялікага Фэлікса.

Раптам сьціхла. Музыка выконвае жалобны марш.

Намесьнік старшыні ДПУ БССР тав. Залін; адчыняе жалобны сход. Прамоўца ў кароткіх рысах адбівае нашы гаспадарчыя і культурныя посьпехі за год працы без Дзяржынскага.

Прамысловасьць, якою непасрэдна кіраваў Дзяржынскі, за гэты год яшчэ больш вырасла і ўзмацнела. Павялічваецца колькасьць фабрык і заводаў. Будуюцца новыя вялікія электрычныя станцыі.

Уважлівае вока працаўнікоў ДПУ і без правадыра сачыць за нашымі ворагамі.

Доўга нясьціхаючымі воплескамі спаткалі прысутныя прамову сэкратара ЦК КПБ т. Кнорына. Тав. Кнорын гаварыў на тэму: «Фэлікс Дзяржынскі». Прамоўца абмаляваў жыцьцё вялікага рэвалюцыянэра, яго нясупынную барацьбу з клясавымі ворагамі.

Прысутныя з надзвычайнай увагай слухалі т. Кнорына. Ні адно слова з яго прамовы не прайшло міма прысутных.

Пасьля т. Кнорына выступаў т. Залін; ён ахарактарызаваў т. Дзяржынскага, як старшыню ДПУ.

З вялікай прамовай выступіў тав. Стракоўскі; ён спыніўся на небясьпецы вайны і на нашых чарговых задачах у сувязі з гэтым.

Працоўныя СССР справу т. Дзяржынскага давядуць да канца.

Сход даручыў прэзыдыуму распрацаваць канкрэтныя мерапрыемствы па ўвекавечаньні памяці т. Дзяржынскага ў БССР.

Менскі.

Перападрыхтоўка палітасьветнікаў на Смаленшчыне.

(Ад уласнага карэспандэнта)

Справа з палітасьветнай працай на Смаленшчыне да гэтага часу ня была добра наладжана.

Перш за ўсё ня было падрыхтаваных працаўнікоў. У 1925 г. было некалькі, якія праслухалі 4-хтыднёвыя курсы, але павятовыя аддзелы нар. асьветы, частку працаўнікоў перакінулі на другую працу, частка пашла вучыцца—і палітасьветная праца сярод беларускага насельніцтва губэрні занепала. Беларуская літаратура большай часткаю ляжала. Неабходнасьць-жа ў палітасьветнай працы сярод дарослага насельніцтва адчувалася з кожным годам усё мацней. Школьная сетка пашыралася, дзеці вучыліся ў школе на беларускай мове, а бацькі сядзелі ў хаце і абслугоўваліся расейскімі ўстановамі.

Галоўпалітасьветы РСФСР загадаў адчыніць у Смаленску беларускія курсы перападрыхтоўкі загадчыкаў хат-чытален для Смаленскай і Бранскай губэрняў, якія і пачаліся 1 ліпеня г.г.

Гэтыя курсы трэба лічыць не перападрыхтоўваючымі, але падрыхтоўваючымі, бо ведаў беларусазнаўства ў палітасьветчыкаў ня было амаль што ніякіх, за выключэньнем таго, што жыцьцё ў вёсках сярод старажытнага беларускага насельніцтва захавала ў іх беларускую мову, якую не магло выбіць вучэньне ў расейскай школе.

Курсы ставілі сабе гэткія мэты: даць падрыхтоўку па розных галінах палітасьветнай працы сярод вясковага насельніцтва, пашырыць палітычна-грамадзкія веды і падрыхтаваць іх па беларусазнаўству.

Цікава адзначыць, што Бранскі губАНА на курсы нікога не паслаў, з паведаміў, што ў іх губэрні палітасьветчыкаў-беларусаў няма. Толькі пасьля прапановы ЦСНМ знайшоўся працаўнік-беларус у беларускай хаце-чытальні Клінцоўскага павету, якога аднаго Бранск потым і прыслаў.

Шчыра ўзяліся курсанты за працу. Уважліва працуюць па ўсіх галінах палітасьветнай працы. Шмат увагі аддаюць працы па беларусазнаўству.

Ус. Ганчароў.

Неабходна зьнізіць сабекошт прадукцыі.

За першае паўгодзьдзе 26-27 г. замест зьніжэньня сабекошту прадукцыі дзяржаўнай прамысловасьці, БССР дала павялічэньне на 1,9 проц. [illegible]

[illegible] каб ня было значнага зьмяншэньня прыбытку і зваротных капіталаў прамысловасьці. Зьніжэньня сабекошту пакуль што не ўдалося дасягнуць. Водлуг данных ВСНГ БССР, зьніжэньне адпускных цэн па БССР ужо намячае зьмяншэньне прыбытку прамысловасьці Беларусі на 5.000.000 руб.

Зразумела, што далейшае зьніжэньне адпускных цэн цалкам залежыць ад зьніжэньня сабекошту. Неабходна прыняць самыя энэргічныя меры, каб зьнізіць сабекошт прадукцыі і гэтым забясьпечыць магчымасьць плянавага разьвіцьця прамысловасьці.

Бяз зьніжэньня сабекошту нельга ажыцьцёвіць 5-ці гадовы плян прамысловага будаўніцтва.

Асноўнымі задачамі прамысловасьці на бліжэйшыя гады зьяўляюцца: [illegible]

[illegible] ляцыі сабекошту. Кожны рабочы павінен актыўна ўдзельнічаць у гэтай працы.

Ёсьць яшчэ шмат недахопаў у вытворчасьці, якія пры дапамозе рабочага актыву можна зьнішчыць.

Нядобры той гаспадарнік і адміністратар, які не прыслухоўваецца ўважліва да голасу вытворчых нарад.

Кожны гаспадарнік і адміністратар павінен хутка і энэргічна праводзіць ў жыцьцё ўсе магчымыя да выкананьня прапановы вытворчых нарад, а ў выпадку немагчымасьці іх выканаць, добра растлумачыць гэта на рабочых сходах.

Асноўная праца вытворчых нарад на бліжэйшы пэрыяд, гэта праверка мэтазгоднасьці капітальнай рамонтнай і будаўнічай працы ў прадпрыёмствах, [illegible]

[illegible] часта капітальнае будаўніцтва праводзіцца ня зусім плянава; часамі будуюцца розныя памяшканьні і будынкі, якія не даюць значных вынікаў для вытворчасьці і для зьніжэньня сабекошту.

Мы ня можам дазволіць сабе непатрэбнай раскошы. Трэба будаваць эканомна і рацыянальна.

Прэзыдыум ВСНГ БССР ухваліў цэлы шэраг пастаноў да ўзмацненьня працы па зьніжэньню сабекошту прадукцыі.

Устанаўляецца сыстэма прэміраваньня паасобных прадпрыёмстваў за пасьпешныя вынікі. Неабходна ўзмацніць працу на мясцох, у прадпрыёмствах і ўстанавіць суровую праверку дасягненьняў па зьніжэньню сабекошту.

Карп.

Абарона і задачы прамысловасьці.

Міжнародныя абставіны і небясьпека вайны з зялезнай неабходнасьцю ўсё больш і больш прыцягваюць увагу савецкай грамадзкасьці да пытаньняў абароны краіны.

Імпэрыялістычная вайна на грунце прагрэсу агульнай тэхнікі выклікала нячуваныя дасягненьні ў справе ўдасканаленьня ўзброеньня войск, тым самым падкрэсьліўшы вялізнае і рашаючае значэньне тэхнічных сродкаў узброеньня. Павялічыліся такія сродкі барацьбы, як самалёты, танкі, баявыя аўтамабілі, атрутныя і іншыя газы.

Новыя сродкі барацьбы вымагаюць ня толькі ўзброеных сіл, але гаспадарчай і эканамічнай мабілізацыі. Вайна перастала быць вузкай спэцыяльнасьцю «прафэсыяналаў». Ці мы возьмем працу мэталёапрацоўваючай прамысловасьці, ці транспарту, хімічную ці апалавую прамысловасьць—усе яны падкрэсьліваюць вялізную і рашаючую важнасьць іх падрыхтоўкі для патрэб абароны.

Сучасныя тэхнічныя сродкі ўзброеньня змаглі вырасьці толькі на грунце вялізарнага разьвіцьця індустрыі. Будучыя войны ня могуць быць разьлічаны толькі на мабілізацыйныя запасы, і ў часе вайны з максымальным напружаньнем павінна працаваць уся прамысловасьць, як ваенная, так і грамадзянская для плянавага абслугоўваньня патрэбаў фронту і тылу.

У часе вайны ня можа быць «перавырабу» снарадаў і патронаў, у часе вайны ня можа быць лішніх вінтовак і гармат.

Чацьвёрты зьезд саветаў СССР па дакладу т. Варашылава сказаў: «Адпор варожаму нападу можа быць арганізаваны з належнай сілай толькі ў тым выпадку, калі побач з Чырвонай арміяй Савецкі Саюз будзе мець ня толькі абучаны людзкі рэзэрв і адпаведную ваенную тэхніку, але калі транспарт, прамысловасьць, народная гаспадарка і дзяржаўны апарат у цэлку здолеюць своечасова выканаць усе патрабаваньні абароны і хутка пяройдуць на працу ў ваенных умовах».

Загартаваныя байцы, рабочыя каля варштату, рабочыя ў капальнях, машыністы на паравозах і выразна працуючы тыл—вось патрэбы абароны.

«Мірны» прамыслова-фінансавы плян павінен мець варыянт ваеннага часу. З гэтага і складаецца зьмест мабілізацыйнага пляну прамысловасьці. Гэта падкрэсьлівае ўсю важнасьць плянаваньня, бо галоўнай зброяй абароны павінна паслужыць плянавая гаспадарка, жалезная дысцыпліна ў правядзеньні ўсіх плянаў і асабліва пляну індустрыялізацыі.

Абставіны, у якіх працуе ўвесь дзяржаўны і грамадзкі мэханізм, накладае на ўсю нашу гаспадарку, і на прамысловасьць асабліва, новыя задачы і ставіць шмат пытаньняў бягучага кіраўніцтва прамысловасьцю ў новым асьвятленьні.

Прамысловыя пляны павінны будавацца з пункту гледжаньня, бо ня толькі пэрспэктыўныя пляны народнай гаспадаркі, але і штогодныя пляны капіталістычнага будаўніцтва павінны ўлічваць патрэбы і задачы абароны. Абараназдольнасьць краіны ні ў якім выпадку не павінна адставаць ад агульна-гаспадарчага росту краіны.

У роўнай меры рост тэхнічнага ўзроўню краіны патрабуе ўзмацненьня, забясьпечаньня Чырвонай арміі тэхнічнымі сродкамі ўзброеньня, адпаведна сучасным патрабаваньням абароны. Прыцягненьне канструктарскіх сіл, прыцягненьне на «службу абароны» навукова-тэхнічных і дасьледчых інстытутаў прамысловасьці зьяўляецца неадкладнай задачай дню.

Удасканальваць узброеньне Чырвонай арміі з тым, каб яна была ўзброена ня горш капіталістычных армій.

Рабіць у мірны час зброю ў мабілізацыйны запас; рабіць ваенныя прылады тэй баявой якасьці, якую патрабуе Чырвоная армія; быць гатовымі на выпадак патрэбы ў самы кароткі тэрмін разгарнуць ваенную вытворчасьць магчыма шырэй; падрыхтаваць ваенную прамысловасьць, якая адыграе ролю асноўнага кадру ў адносінах да рэшты прамысловасьці краіны—гэткія практычныя будні падрыхтоўкі абароны СССР.

Пытаньні капітальнага рамонту вытворчага абсталяваньня заводаў; выраўніваньне на заводах магутнасьці па асобных цэхаў; праверка і ўпарадкаваньне мабілізацыйных запасаў. Практычная падрыхтоўка да ваеннай вытворчасьці рабочых і тэхнікаў—гэткі парадак рабочага дню.

Яшчэ, і яшчэ раз пытаньні якасьці і цэн на ваенную прадукцыю, пытаньне дакладных тэрмінаў выкананьня ваенных заказаў.

Кожны кіраўнік трэсту, кожны дырэктар фабрыкі і заводу павінен весьці так працу, каб падрыхтаваць даручаную яму галіну прамысловасьці; кожны завод і цэх павінен быць у такім становішчы, якое дало-б магчымасьць у патрэбную хвіліну атрымаць максымальную колькасьць прадукцыі на патрэбы абароны. Трэба ўсё вырашыць да таго моманту, калі патрэбна будзе працаваць «па ваеннаму», калі прыдзецца працаваць на мясцовай сыравіне, апале і г.д.

Увесь гэты далёка ня поўны пералік пытаньняў ясна даводзіць, што практычныя задачы па ажыцьцяўленьню прамысловай падрыхтоўкі да патрэбаў абароны зьяўляюцца вузлом і цэнтральным пунктам у сыстэме кіраўніцтва прамысловасьцю.

Нам патрэбны рухавыя танкі і бронеаўтамабілі, нам патрэбна авіяцыя, самарухаючая артылерыя, бо мы цьвёрда ведаем, што ні 14 пунктаў Вільсона, ні Ліга Нацый, на якую ўсклалі «надзвычайныя клопаты аб праўдзе і справядлівасьці», ня вырашаць спрэчных пытаньняў між сацыялізмам і імпэрыялізмам.

Узьняць ваенную прамысловасьць! Даць новыя атрады самалётаў і танкаў! Узмацніць выраб вінтовак і кулямётаў—гэткія выразныя задачы працоўных СССР.

Д. Будневіч.

Партыйнае жыцьцё

АДНА З ПЕРШЫХ.

(К 10 хгадоваму юбілею Віцебскай акруговай арганізацыі ЛКСМБ).

24 ліпеня акруговая камсамольская арганізацыя Віцебшчыны сьвяткуе свой дзесяцёхгадовы юбілей.

Лютаўская рэвалюцыя ўскалыхнула моладзь. Аднначасова з дарослымі пралетарыямі і яна пачала арганізоўвацца. Па пачыну ініцыятыўнай пяцёркі 9-га (22-га) чэрвеня 1917 года быў скліканы гарадзкі сход яўрэйскае рабочае моладзі, які пастанавіў заснаваць саюз моладзі „Югенд Фэрэйн“. Прычына ўтварэньня яўрэйскай па свайму нацыянальнаму складу арганізацыі крыецца ў тым, што, па першае, яўрэйская моладзь цярпела падвойнае прыгнечаньне, а па другое малады няпісьменны яўрэйскі рабочы палохаўся, што, калі ўтварыцца агульная арганізацыя, ён ня ведаючы па расейску ня будзе мець мажлівасьці выказвацца на сваёй роднай мове. Сказываліся тут і пэўныя традыцыі разьвіцьця рабочае клясы ў Беларусі і прыватнасьці Віцебску. Па сваёй-жа сутнасьці і рабоце, арганізацыя была інтэрнацыянальнай і абараняла інтарэсы ўсёй рабочай моладзі гораду незалежна ад яе нацыянальнасьці.

У 1918 годзе арганізацыя ўстанаўлівае сувязь з іншымі арганізацыямі рабочае моладзі.

Саюз атрымаў запрашэньне за Ўсерасейскі зьезд арганізацыяў рабочай і сялянскай моладзі, куды дэлегатамі ад нашай арганізацыі паехалі т. т. Юдка, Гайдук і Аўсей Сімунін.

Рэарганізацыя ў камсамол.

Нашы дэлегаты на зьезьдзе галасуюць за аб'яднаньне ўсіх арганізацыяў рабочай і сялянскай моладзі і ўтварэньня адзінага Расейскага Камуністычнага Саюзу Моладзі—РКСМ. Па іх прыезьдзе на сходзе 13-га лістапада 1918 году „Югенд Фэрэйн“ перайменоўваецца ў Віцебскую арганізацыю камсамолу. Аб'яўленую ў зьвязку з перайменаваньнем—перарэгістрацыю прайшлі амаль што ўсе члены арганізацыі. Пасьля перарэгістрацыі адбываецца аб'яднаньне з існаваўшым у горадзе саюзам камуністычнай вучнёўскай моладзі. З мэтай прапагандаваньня ідэяў арганізацыі праводзіцца гарадзкая канфэрэнцыя рабочае моладзі. Хутка пачынаюць утварацца ячэйкі. Першымі былі ўтвораны ячэйкі на льнапрадзільнай ф-цы „Дзьвіна“, скур-трэсьце (Губкож) і Металёзаводзе.

Зараджэньне камсамолу на вёсцы.

Праўда, крыху пазьней чым у горадзе, але заварушылася і сялянская моладзь. Пад уплывам дэмабілізаваных армейцаў і наяжджаючых з гораду рабочых, пачалося стыхійнае ўтварэньне розных культурна-асьветных гурткоў. Цяжка сказаць, калі і дзе ўтварыліся першыя камсамольскія ячэйкі на вёсцы.

Вядома толькі напрыклад, што ў пачатку 1920 году меліся ўжо афармленыя камсамольскія ячэйкі ў былой Лескавіцкай воласьці, Дабрамысьлянскай і некаторых іншых.

На франтох грамадзянскай вайны. 1919-20 год.

Арганізацыя расла і ўзмацнялася ў працэсе грамадзянскай вайны і вядома, што не магла стаяць у баку ад яе. На наступленьне белагвардзейцаў, арганізацыя, як і ўвесь камсамол савецкіх рэспублік, адказала шэрагам мабілізацыяў сваіх членаў. Так, у красавіку 1919 году былі мабілізаваны 24 таварышы на Калчакоўскі фронт, у маі 20 на Калчакоўскі, 90 на Дзенікінскі і г. д. Многія пайшлі на фронт добраахвотна.

Арганізацыя змагаецца і на фронце барацьбы з разрухай. Камсамольцы актыўна ўдзельнічаюць ў правядзеньні суботнікаў і нядзельнікаў. Многія мабілізуюцца на так званыя топліўны, транспартны і харчавыя фронты.

У шэрагах беларускай камсамоліі. 1925-26-27 год.

1924 год. Выконваючы волю працоўных урад Савецкага Саюзу далучае Віцебшчыну да Беларусі. Губерня ліквідуецца. Утвараецца акруга. Арганізацыя раёнуецца. Утвараецца 12 вясковых і 3 гарадзкіх раёны. Для работы на вёсцы мабілізуецца шэраг гарадзкіх актывістаў. Расьце палітычная актыўнасьць працоўнай моладзі. Шпарка расьце арганізацыя. Утвараецца сотні новых камсамольскіх ячэек. Пачынаецца сталая работа сярод маладога батрацтва. На 7-м Усебеларускім зьезьдзе арганізацыя канчаткова зрашчваецца з іншымі камсамольскімі арганізацыямі ўзбуйненай Савецкай Беларусі.

Наша арганізацыя цяпер.

Наша арганізацыя зараз налічвае ў сваіх шэрагах звыш 8000 членаў. 42 проц. арганізацыі складаюць рабочыя і батракі, 49 проц.—сяляне, і толькі 9 проц. іншыя. Арганізацыя актыўна ўдзельнічае ў справе эканамічнага і культурнага адраджэньня краіны, змагаючыся з прагуламі, няд бааласьцю, за рэжым эканоміі, рацыяналізацыі вытворчасьці савецкага апарату.

Лік моладзі занятай у вытворчасьці павялічыўся і дасягае блізка 6000 чалавек. Сярэдняя заработная плата падлетка другога году навучаньня дасягае 25 рублёў у месяц, з маладога рабочага сярэдняй кваліфікацыі—50 рублёў. Камсамольцы-сяляне ўважліва працуюць на сваіх гаспадарках, усяляка іх паляпшаючы. Многія камсамольскія гаспадаркі служаць добрым прыкладам для акаляючага сялянства па сваёй культурнасьці.

Арганізацыя рашуча ажыцьцяўляе дырэктывы партыі па нацыянальнаму пытаньню. Работа камітэта беларусізавана. Справа абслугоўваньня моладзі нац. меншасьцяў на іх родных мовах—палепшылася. З агульнага ліку 290 ячэек па акрузе—93 вядуць сваю работу па беларуску, 83 па расейску, 16 па яўрэйску, 2 па польску і 98 на зьмешанай мове. Рыхтуецца ўтварэньне латыскай і эстонскай ячэек у Лезьнянскім раёне.

Пры актыўным удзеле арганізацыі і пад яе кіраўніцтвам разгортваюць сваю работу беларуская, расейская і яўрэйская літаратурныя арганізацыі.

Акруговая піянэрыя ахватвае ў сваіх шэрагах 13400 дзяцей.

Маецца здавальняючая сувязь з партыйнымі арганізацыямі. Партыйны асяродак у нашай арганізацыі складвае ўжо 9-10 пр. Раённы і акруговы актыў [а таксама значная частка ячэйковага] зьяўляецца партыйным. Многа старых камсамольцаў за гэты час вылучаны на актыўную работу.

Мы маем нашых таварышоў у складзе кіруючых работнікаў ЦК УсеЛКСМ (Ханін, Леўгур) Ленінградзкага Губкому (Сімельгор), ЦК ЛКСМБ (Мірынгоф) і г.д. Многія кіруюць адказнай прафэсыянальнай, савецкай, партыйнай і вайсковай работай [Сімунін, Барласаў, Леўянт, Нусінаў і іншыя].

Зразумела, што ў рабоце арганізацыі маюцца і свае недахваты. Мы маем у асобных т. т. нездаровыя, упадачныя настроі. Маюцца выпадкі п'янства, хуліганства і недысцыплінаванасьці, з усім гэтым вядзецца барацьба.

Наогул-жа наша акруговая арганізацыя здаровая, сплочаная і аўтарытэтная камсамолія.

Работы яшчэ шмат.

Прайшло 10 год. 10 год напружанай барацьбы на ўсялякіх унутраных і надворных франтох. 10 год жыцьця, змаганьня і ўпартай работы ў вялікую эпоху ломкі старой і будаўніцтва новай грамады. Многа за гэты час зроблена нашай арганізацыяй, але многа яшчэ важных задачаў і практычнай работы наперадзе. Вораг ня дрэмле.

Кожны малады рабочы і селянін павінен вывучаць вайсковую справу, займацца фізкультурай, закаляць свой арганізм, у працягу штодзённага жыцьця выкоўваць з сябе добрага байца.

Пад кіраўніцтвам партыі—наперад.

Як і дагэтуль не зважаючы ні на што мы сьмела будзем ісьці наперад, змагаючыся з перашкодамі і цяжкасьцямі на нашым шляху.

Наша арганізацыя будзе ісьці наперад, пад кіраўніцтвам нашай партыі, якой яна абавязана ўсімі сваімі посьпехамі.

Камсамолія Віцебшчыны, сьмела і рашуча наперад, да новых баёў і новых перамог.

Міхась Зэліксон.

АД МЕНСКУ ДА ЎЛАДЫВАСТОКУ*)

(Падарожныя нататкі)

III. Беларусь у Сібіры.

Сталіцу Сібіры густым строем абкружылі беларускія пасяленьні. У адной Нова-Сібірскай акрузе беларусоў пакуль што налічылі 17.200. Гэта данныя, бязумоўна, далёка ня поўныя, і ў далейшым лічба, напэўне, павялічыцца.

Едзем на станцыю Балотную. Гэта пачатак Томскае акругі. Агульны вагон. Шмат людзей. Нязмоўчная гутарка. І раптам, сярод агульнага шуму, вуха ўлаўлівае такія знаёмыя гукі... Ня можна памыліцца. Сярод тысячы чалавек беларуса выдасьць яго спэцыфічны акцэнт, аканьне і дзеканьне. Сьмела зьвяртаемся да жанчыны:

— Вы, мабыць, ня тутэйшая?

— Не!.. Мінскія мы...

Жанчына наджылая, з Бабруйшчыны. Спачатку недаверліва стараецца гаварыць па-расейску, а потым пераходзіць на беларускую мову.

— Пераехала я сюды 19 гадоў таму назад. Муж памёр, вышла замуж за другога. Латыш. Цяпер езьдзіла на Беларусь да сваіх. Паглядзець, як жывуць.

Ахвоча адказвае на ўсе запытаньні жанчына. Пазнала землякоў, падсела бліжэй.

— Колькі ў вашай вёсцы яшчэ жыве з Беларусі?

— Сем'яў пяць. У нас болей пермякі жывуць. А вось у суседніх сёлах, дык там болей нашых.

У гутарцы жанчыны бязумоўна ёсьць «уплыў» пермякоў.

— Мне цяпер сьмешна слухаць, як у нас там гавораць...

— А з вас там у Бабруйшчыне часам не сьмяяліся, як вы гаворыце?

— Нашто не сьмяяліся? Сьмяяліся. Вот не магу я там сказаць «хлапец» —„парень“ у нас.

Але ня гледзячы на «парня», трэба падкрэсьліць, што невялічкая група беларусоў і ў мову пермякоў уносіць свае ўвагі. Менавіта, такім чынам, пермскае «почто» робіцца беларускім «пашто» і набывае інакшае адценьне.

— З гаспадаркай нічога. Вось толькі замаразкі часамі гародніну псуюць... А так нічога.

— А як пермякі гародніну называюць?

— Гародніну? Вой, як-жа гэта яны называюць... Забылася...

— „Овощи“.

— Не... Вой, як-жа гэта!.. Ага... «Харчи».

Жанчына рассыпаецца дробным сьмехам.

— Зусім ня так гэтыя пермякі гавораць, як у нас...

— Ну, а ці ня хочаце цяпер назад, на Беларусь?

— Ой, яшчэ і як хачу. Вось вярнуся зараз назад, дык калі згодзяцца мужчыны, паедзем зноў на Беларусь.

— Старыя ў нас не забылі сваёй гамонкі. Моладзь, дык тая ўжо іначай. А старыя трымаюцца. Вось майго сына бабка па свойму вучыць. Маладыя кажуць «жир», а бабка «тук». Старыя гавораць «клець», а маладыя «анбар»... Нашых хлапчукоў тут жменька, а пермякоў шмат. Ну і навучаюцца.

— А як у другіх вёсках? Шмат беларусоў.

— О, там шмат!.. Ліваэрск, Карманаў—там адно з Менскай губэрні жывуць. Яшчэ Бальшарэчанск...

Станцыя Балотная. Раённы цэнтр. Ідзём у РВК, але там з вялікім жалем даведваемся, што ўвесь раённы аддзел асьветы знаходзіцца ў водпуску. Нічога нельга даведацца. На шчасьце папалі мы ў Балотную ў суботу. Рынак. Вялікая плошча да адказу запоўнена людзьмі. Беларусаў, як і ўсюды, выдае гутарка, выдаюць каляровыя саматканыя посьцілкі, адзеньне з крашаніны. Без усялякіх сумненьняў падыходзім да бліжэйшага возу.

— Ці даўно з Беларусі, дзядзька?

«Дзядзька» зьдзіўлена паглядзеў.

— Даўно... Гадоў дваццаць ужо. А самі-ж адкуль?

— З Менску, дзядзька.

— А мы з Бабруйшчыны, з пад Парыч. Там яшчэ вёрст дваццаць будзе.

Паглядае дзядзька на землякоў. З цікавасьцю глядзіць.

— Дык, кажаце, аж з Менску прыехалі?

Падцьвярджаем.

— А як у вас там надвор'е—дажджы ці суха?

— Нічога сабе дожджыкі. Дзе-ні-дзе нават стрэхі пазьляталі...

— А ў нас дык суша. І даўно ўжо.

Зусім ужо добра разгаварыліся з дзядзькам. Пытаецца, як жывецца на Беларусі.

— У нас на Церскім вучастку адны беларусы жывуць.

Першы час, як прыехалі, дык дрэнна было. Тутэйшыя людзі ня зусім добра на нас глядзелі. А цяпер азнаёміліся трошкі, дык лепей.

— Вы да нас прыяжджайце, з моладзьдзю пагаварыць. Нам старым усё адно, а з маладымі пагаварыць трэба...

— Цягне на Беларусь... Усё-ж такі радзімая старана...

* * *

Сьпякота страшэнная. Лесу кругом бадай што няма, на небе ні хмаркі. Пыл з пад колаў устае вялікімі чорнымі слупамі. Набіваецца ў вочы, у вушы, пакрывае вопратку тоўстым пластом. Абапал дарогі худзенькае збожжа, мізэрныя ўсходы ярыны.

— Другі год ужо засуха такая стаіць,—скардзіцца возьнік.

Дробнымі бліскучымі струменьнямі спадаюць з блакітнага паветра галіны старых бяроз. Стаяць яны ў адзіноце абарагаючы віляватую дарогу праз узгоркі і маленькія чорныя балотцы.

Выгнаныя вайною, ці безьзямельлем з роднай краіны, беларусы жывуць тут пасёлкамі. Курданаўскі, Бярозаўскі, Бальшарэчанскі—усе яны заняты выключна беларусамі з Меншчыны, Гомельшчыны, Магілеўшчыны. У адным Бальшарэчанскім пасёлку (цэнтр сельсавету) жыве каля 800 чалавек, галоўным чынам з б. Рэчыцкага павету. Жывуць яны тут ужо 20 гадоў і парадкам пасьпелі падацца розным уплывам у напрамку мовы. Тут па вестках аддзелу нар. асьветы знаходзіцца адна з 10 беларускіх школ. Другая—за 10 вёрст, у Бярозаўскім. Але школа толькі была. Настаўнік Фралоў, аднекуль з Магілеўшчыны, чалавек хваравіты і, як відаць, ня зусім падрыхтаваны нават па мове, не здаволіў ні раёна, ні самых сялян.

Селянін з Гомельшчыны, член сельсавету, амаль што па складох чытае беларускую кніжку. Блытаецца з літарамі ць, дз, дж. Чытаем некалькі раздзелаў «Карчмы» Чарота. Дзядзька здаволены.

— Во, гэтак зусім зразумела. Гэта як раз так, як у нас гавораць!.. А настаўнік, што тут быў, дык той ня лепш за мяне чытае. Яго ня можна было аніяк зразумець.

— Дзе-ж ён цяпер, гэты настаўнік?..

— На нейкай станцыі весаўшчыком працуе.

Вось яна, нядобрая праўда пра беларусоў перасяленцаў. Мы мала зьвяртаем увагі на іх, і для абслугоўваньня іх культурных патрэбнасьцяў у нас знаходзяцца толькі малапісьменныя непадрыхтаваныя работнікі. 107 тысяч беларусоў толькі ў Сібіры па далёка ня поўных вестках. І, калі 49 тысяч мардоўцаў, напрыклад, альбо 84 тыс. немцаў маюць свае ўласныя газэты, ня кажучы ўжо пра школы, лікпункты і хаты-чытальні,—мы можам тлумачыць толькі вялікім нашым нядбайствам гэткі нізкі ўзровень культурнай працы сярод беларускіх перасяленцаў. Настаўнік Фралоў знайшоў сваю спэцыяльнасьць—стаў весаўшчыком. З ім разам пашла яго жонка, працаваўшая ў Бярозаўскай школе. Але хто можа паручыцца, што ў рэшце школ не сядзяць гэткія-ж самыя «беларускія» настаўнікі, якія ня могуць па-людзку пачытаць беларускую газэту перасяленцу беларусу. Для чаго сядзіць у НК Асьветы РСФСР беларускі работнік тав. Каляда, калі нават на 10 школ ня здолеў прыдабыць працаўнікоў.

Мы далі сялянам Бальшарэчанскага пасёлку, якія з намі пачалі былі гаварыць па расейску, невялічкую беларускую бібліятэчку. Мы пачыталі ім у голас некалькі адрыўкаў з Чарота, Коласа, Купалы, некалькі вершаў Крапівы. Вершы зразумелі, кніжкі трымалі ў руках, як нязвычайна каштоўную рэч...

Бальшарэчанскія беларусы за 20 гадоў ня так ужо моцна прырасьлі да Сібіры.

— Прыехалі, жылі ў палатках. Але і цяпер хлеба бадай што напалову прыходзіцца купляць. Дапамогай служыць жывёліна. Але чым яе карміць, калі другі год гэткая засуха, што ні травінкі няма?

Другі селянін дадае:

— О, каб там у нас на Гомельшчыне столькі працаваць, колькі мы тут працуем—мы-б гора ня ведалі.

На цэлы сельсавет няма ніводнай хаты-чытальні, няма камсамольскай ячэйкі. Вось узровень грамадзкай працы сярод беларусоў-перасяленцаў.

Недахват хлеба і пабочныя заробкі—вось іх эканамічнае становішча.

8 беларускіх школ на паперы і 2 няіснуючыя — вось задаволеньне іх культурных патрэбаў. І вось узровень грамадзкай і культурнай працы.

— Каб у нас быў хоць адзін добры работнік... Хай-бы дзьве нядзелі ў нас прабыў,—кажа сэкратар сельсавету ў Бальшарэчанску.

Даволі пра гэта. Калі-небудзь будзе высьветлена, хто што павінен быў зрабіць і не зрабіў для дзесяткаў і сотняў тысяч беларусаў у Сібіры.

Ал. Дудар.

Ст. Балотнае.

*) Гл. „СБ“ № 162, 163

СПРАВЫ ДРЭННЫЯ...

(Слуцкі р., Бабруйшчына)

Маю ўласна сказаць аб дрэнных справах у Сярэднікаўскай ячэйцы ЛКСМБ Слуцкага раёну.

Ячэйка, ужо немаладая, яднае па сьпісу 22 камсамольцы. Але з працаю, дык тут ужо ня тое

Зусім дрэнна.

Перш за ўсё трэба адзначыць, што ячэйку складаюць камсамольцы 3-х вёсак Сярэднікаўскага сельсавету: Сярэднікі, Быслаўцы і Лапацічы. Ужо гэтая акалічнасьць перашкаджае працы, асабліва зімою (сьнягі, завеі).

Цяпер аб самой працы.

Працы ячэйкі ў с.-с. не адчуваецца. Грамадзкая праца не разгорнута.

Камсамольцы ў большасьці палітычна няпісьменныя.

Газэт ня чытаюць і ня выпісваюць. На ячэйку ідзе толькі адзін экз. газ. «Батрак»! (Дзіўна чаму «Батрак», а не «Комсомольская Правда» ці «Чырвоная Зьмена»!?).

Камсамольскія ўзносы выплачваюцца адразу за год (а дзе-ж статут?)

Сходы ячэйкі бываюць раз ў два тыдні, ды то не рэгулярна і характарызуюцца малою колькасьцю прысутных. Бывае, што сходы не адбываюцца затым, што ня зьбіраюцца камсамольцы.

Выпрацоўка павестак дню агульных сходаў робіцца насьпех.

Даклады ставяцца з налёту, бяз ніякага толку.

Росту ячэйка ня мае, як ня мае аўтарытэту сярод беспартыйнай масы. Наадварот, маюцца выхады. З адна в. Быслаўцы маюцца тры прыклады выхаду.

Ходзіць, ходзіць які-небудзь хлапец за 5 вёрст на сходы, потым з прычыны нездаваленьня працаю, кідае...

Я. Рабіна.

Нашы сілы павялічваюцца.

(Барысаўскі раён, Меншчына).

Барысаўская раённая арганізацыя камсамолу налічвае 362 чал., з іх 353 сябры і 9 кандыдатаў. Уся гэтая маса камсамольцаў яднаецца 18 ячэйкамі; у сярэднім у кожнай ячэйцы маецца 18-20 чал.

Па працы ячэйкі можна падзяліць на 3 катэгорыі. У ячэйках першай катэгорыі маецца досыць актыву, ёсьць умовы для працы, што дае ім магчымасьць прымаць удзел у працы сельсаветаў і грамадзкіх арганізацыях, праводзіць рэгулярна сваю ячэйкавую працу. Маластахаўская ячэйка займалася і аграпрапагандай, праводзячы паказальнае харчаваньне сьвіней. Чарневіцкая ячэйка праводзіла ачыстку насеньня; прымаюць некаторыя ячэйкі ўдзел і ў мэліярацыйных т-вах.

Да другой катэгорыі можна аднесьці такія ячэйкі, у якіх ёсьць актыў, але, дзякуючы раскіданасьці камсамольцаў па 5-6 вёсках, умовы для працы ня зусім добрыя. Вядомая рэч, што пры такой раскіданасьці сяброў ячэйкі, нельга было згрупаваць сваю працу ў цэнтры ячэйкі і праводзіць яе рэгулярна. У выніках таго, што бюро ячэйкі ня можа добра сачыць за працай паасобных камсамольцаў, жывучых за 5-7 вёрст ад ячэйкі, меліся выпадкі п'янства, хуліганства і г.д.

У ячэйках трэцяй катэгорыі справа абстаіць зусім дрэнна, бо няма актыву, умоў для працы, якая нават рэгулярна не праводзіцца і ў выніках гэта адбіваецца на дысцыпліне сярод камсамольцаў, але такіх ячэек адзінкі.

У мінулую зіму ўсе камсамольцы, а таксама 140 ч. непартыйнай сялянскай моладзі займаліся ў 40 паліт-гуртках і да вучобы ў большасьці адносіліся з вялікай зацікаўленасьцю, дзякуючы чаму амаль што ва ўсіх гуртках праграмы выкананы, а камсамольская і непартыйная моладзь значна папоўнілі свае палітычныя веды.

Трэба сказаць, што аўтарытэт камсамольцаў у вачох сялянства расьце і ў апошнія перавыбары сельсаветаў было абрана сябрамі апошніх 36 і кандыдатамі 14 камсамольцаў, прычым з іх 4 старшынямі і 4 сэкратарамі сельсаветаў.

Слабавата стаяла на мясцох справа з вайсковымі гурткамі, бо іх вусім ня было; зараз-жа вядзецца праца па іх арганізацыі і трэба спадзявацца, што камсамольцы ў галіне набыцьця вайсковых ведаў пакажуць прыклад непартыйнай сялянскай моладзі.

Неабходна адзначыць, што ў большасьці ячэйкі ўявілі сабе важнасьць пастаноў партыі па нацпытаньню; была праведзена досыць шырокая пераапрацоўка гэтага пытаньня і ў выніках камсамольцы, а асабліва актыў, добра разьбіраюцца з гэтым пытаньнем, праца-ж цалкам пераведзена на беларускую мову.

Камсамольцы паступова ня толькі разьвіваюцца, але прымаюць усё большы і большы ўдзел у культурна-гаспадарчым будаўніцтве ў нашай яшчэ цёмнай вёсцы.

В. З-ў.

Ліст былога Камандуючага 16 арміяй тав. Салагуба на імя ЦВК БССР.

ДАРАГІЯ ТАВАРЫШЫ!

10-га ліпеня 1920 году войскі 16-й арміі пасьля упартых баёў вярнулі Беларусі Менск, які стагнаў пад уціскам белапалякаў. Не выпадкова дасталося 16-й арміі гэты гонар: 16-я армія—ранейшая Літоўска-Беларуская армія [illegible] Сацыялістычнай Савецкай Рэспублікі.

[illegible]

Няхай жыве Савецкая Беларусь! [illegible]

З таварыскім прывітаньнем Н. САЛАГУБ.

БЕЛАРУСКІ СТУДЭНТ.

Выканаўчае Бюро БДУ трэба ліквідаваць.

(У парадку абгаварэньня).

[illegible]

Я. Бармат.

Навук.-дасьледчая экспэдыцыя ў Тураўшчыне.

[illegible]

...сучаснага становішча Тураўскага раёну.

У складзе экспэдыцыі налічваецца 22 чал., з якіх 1 прафэсар, два асыстэнты, 3 навуковыя працаўнікі Беларускага Дзяржаўнага Унівэрсытэту і 16 студэнтаў.

...нулася экспэдыцыя з прычыны розных непрадбачаных акалічнасьцяй, але гэта пакуль што не адбіваецца на пасьпяховасьці і тэмпе самое дасьледчае працы.

Аб выніках экспэдыцыі ў другі раз.

Ал. Аніхоўскі.

Унівэрсытэцкі гарадок.

Пры НКАсьветы БССР утворана спэцыяльная будаўнічая камісія, якая кіруе пабудоўкай унівэрсытэцкага гарадка ў Менску.

На адным з апошніх пасяджэньняў гэтай камісіі была заслухана справаздача арх. Запарожца і праф. Кашкарова, якія нядаўна прыехалі з Масквы, дзе дэтальна апрацоўвалі плян гарадка.

Архіт. Запарожцу даручана распрацаваць плян пабудоўкі гарадка, а праф. Кашкарову—праэкт цэнтральнага апалу.

На пасяджэньні камісіі быў разгледжан эскізны плян будучай пабудоўкі. Канчатковы плян будзе гатоў у верасьні. Эскізны плян унівэрсытэцкага гарадка камісія зацьвердзіла.

Ва ўнівэрсытэцкім гарадку будзе 12 будынкаў. У іх разьмесьцяцца ўсе факультэты БДУ, праўленьне, бібліятэка і інш.

Сёлета распачнецца пабудова галоўнага корпусу. У гэтым корпусе будзе зьмяшчацца пэдагагічны факультэт, факультэт права і гаспадаркі, дэканаты, праўленьне БДУ і аўдыторыі. Закладка корпусу адбудзецца ў дні ўрачыстасьцей 10-ай гадавіны Кастрычнікавае рэвалюцыі. Згодна папярэдніх даных, пабудоўка галоўнага корпусу будзе каштаваць 1 мілёён 453 тысячы рублёў. Апрача таго, сёлета пачнецца пабудоўка корпусу для мэдычнага факультэту. У гэтым корпусе, апрача таго, будзе зьмяшчацца анаталічны тэатр.

Па пляну пабудова гарадка будзе закончана ў працягу 4-х год. Гарадок зойме вялікі пляц у раёне земляробскага завулка.

На камісіі быў заслуханы даклад праф. Кашкарова аб цэнтральным апале гарадка. Справа ў тым, што раней была думка зрабіць асобны апал у кожным памяшканьні. Праф. Кошкараў падрабязна агледзіў мясцовасьць і знайшоў не мэтазгодным такі спосаб апалу гарадка. Замест гэтага ён запрапанаваў пабудаваць цэнтральны (гэтак званы кацёльны) апал.

Камісія згадзілася з думкай праф. Кашкарова і даручыла яму апрацаваць больш падрабязны плян пабудовы цэнтральнага апалу.

Пабудова ўнівэрсытэцкага гарадка дасьць магчымасьць БДУ значна пашырыць сваю навуковую і культурную дзейнасьць.

У дні сьвяткаваньня 10-ай гадавіны Кастрычнікавай рэвалюцыі будзе закладзен першы камень будучага горадка.

Я.

Зваротныя сродкі ў мясцовай прамысловасьці.

Мясцовая прамысловасьць, якая знаходзіцца пад загадам выканкомаў, да канца 1925 году фактычна была аб'ектам, з якога здабываліся сродкі для мясцовага бюджэту. Толькі ў пачатку 1926 г. месцы ўзяліся за яе ўпарадкаваньне і стварылі камунальныя трэсты.

Але трэба адзначыць, што ня ўсюды на мясцох улічвалі цяжкасьці кіраўніцтва мясцовай прамысловасьцю, і ў камунальныя трэсты ўключылі, ня толькі прамысловыя прадпрыёмствы, а і прадпрыёмствы, нічога супольнага с прамысловасьцю ня маючыя, як гасьцініцы, лазьні, асэнізацыйныя абозы, і нават бойню. У Мазыры дадумаліся нават да таго, што ў гэты трэст уключылі пахавальнае бюро.

Уключэньнем гэтых прадпрыёмстваў хацелі дапанагчы маладым трэстам утварыць зваротны капітал, бо гэтыя чыста камунальныя прадпрыёмствы, у прыватнасьці бойні, даюць вялікі прыбытак без укладаньня капіталаў. Прамысловыя-ж прадпрыёмствы сваіх зваротных сродкаў ня мелі. Але гэты плюс меў свае вялікія мінусы, бо, з аднаго боку, выцягваньне з гэтых камунальных прадпрыёмстваў іх прыбытку, не давала магчымасьці палепшыць іх, у чым яны адчувалі вялікую патрэбу, з другога боку, ускладняла кіраўніцтва прамысловымі прадпрыёмствамі. А таму Дзяржплян і калегія НК РСІ Бел. катэгарычна выказваюцца, каб выключыць гэтыя прадпрыёмствы з трэстаў, аб'ядноўваючых мясцовую прамысловасьць.

Але неабходна загадзя прадсказаць, што выключэньне гэтых прадпрыёмстваў яшчэ больш пагоршыць у некаторых мясцох і без таго напружанае фінансавае становішча мясцовай прамысловасьці.

Водлуг даных Дзяржпляну, пацьверджаных абсьледваньнем НК РСІ, мясцовая прамысловасьць адчувае патрэбу ва ўласных зваротных сродках у суме 1.700.000 руб. Калі нават яна здолее сабраць у сябе каля 600.000 руб., дык усё-ж застаецца патрэбнай суме звыш мілёну рублёў. Банкі яе крэдытуюць прыблізна на гэтую суму, але і гэта невыстарчальна, бо банкаўскі крэдыт ледзь пакрывае тую суму, якую павінна была-б непасрэдна мець мясцовая прамысловасьць; да таго-ж крэдытаваньне банкамі не заўсёды грунтуецца на матар'яльным забясьпечаньні („дружеские" вэксалі выканкомаў), і калі надыходзіць тэрмін іх пагашэньня, фінансавае становішча гэтых трэстаў робіцца яшчэ больш напружаным.

Асноўным банкам, крэдытуючым мясцовую прамысловасьць, зьяўляецца Камунальны, у якім вучотны процант на 2-3 проц. вышэй ад Дзяржаўнага Банку, што робіць крэдыт больш дарагім.

Фінансавае становішча мясцовай прамысловасьці ня было-б такім напружаным, калі-б у першы час на мясцох не захапляліся так індустрыялізацыяй наадварот. Будавалі бяз усякага разьліку. Імкнуліся захапіць у свае рукі, забраць ад арандатараў прадпрыёмствы, незалежна ад іх эканамічнай і палітычнай мэтазгоднасьці. Ня толькі дробныя рамонты, але і вялікія пабудаваньні і абсталяваньні рабіліся бяз пляну і каштарысу; так, напрыклад, у Бабруйску дабудаваньне друкарні замест меркаваных 4000 абышлося каля 20000 р.

Пры такой „індустрыялізацыі", натуральна, сродкаў, адпушчаных у парадку доўгатэрміновага крэдытаваньня і з прамфонду, не хапала і ў капітальнае будаўніцтва, разьлічанае на 1-2 гады, укладзены былі сродкі, атрыманыя ў парадку кароткатэрміновага крэдытаваньня на 3-6 месяцаў.

Гэткае становішча адцягвае ўвагу кіраўнікоў трэстаў ад кіраваньня вытворчасьцю і робіць з іх „людзей", якія шукаюць спосабаў пагашэньня вэксалёў.

Неабходна сур'ёзна падумаць аб фінансавым становішчы мясцовай прамысловасьці. На бліжэйшыя гады, адначасова з выдзяленьнем з мясцовага бюджэту сродкаў для пашырэньня мясцовай прамысловасьці, неабходна выдзеліць і ў значнай меры зваротныя сродкі. Трэба нават падумаць аб асобных асыгнаваньнях на гэту патрэбу. Прыбытак прадпрыёмстваў павінен быць у значна большай меры, чымся да гэтага часу, прызначан для ўтварэньня зваротнага капіталу. Ніякае далейшае ўключэньне ў камтрэст прадпрыёмстваў, без забесьпячэньня іх зваротнымі сродкамі, не павінна мець месца. Надзея на „авось, як-небудзь выкруцімся" можа давесьці да яшчэ горшага становішча пакуль што слабую мясцовую прамысловасьць.

М. Б.

Новы крахмальны завод у Талачыне.

На апошнім пасяджэньні прэзыдыуму ВСНГБ быў заслуханы даклад прамыслова-эканамічнае нарады аб пабудове ў м. Талачыне, Аршанскае акругі, новага крахмальнага заводу.

Прэзыдыум ВСНГ устанавіў, што пабудова гэтага заводу вельмі неабходна і карысна з эканамічнага боку, бо крахмал у Беларусі тады будзе шмат таньнейшы. Сабекошт сучаснай крахмальнай прадукцыі даволі вялікі (100 кілёграмаў каштуе 18 руб. 61 кап.), а з часу пабудовы гэтага заводу 100 кілёгр. крахмалу будуць каштаваць 13 руб. 58 кап.

У суткі завод будзе перарабляць на крахмал 5.000 пудоў за сэзон—600.000 пудоў бульбы.

Прэзыдыум ВСНГ даручыў Харчтрэсту прыняць тэрміновыя меры да зацьверджэньня праэкту ў НК Працы і ў Рэспубліканскага інжынэра, насьля чаго тэрмінова прыступіць да пабудовы гэтага заводу з такім разьлікам, каб ён пачаў працаваць не пазьней першай паловы 1927-28 году.

На пабудову крахмальнага заводу у Талачыне ўжо адпушчана 90.000 руб. Уся пабудова будзе каштаваць да 300.000 руб. Сродкі, якія яшчэ не адпушчаны, будуць пакрыты за рахунак асыгнаваньняў 1927-28 году.

Свой.

Экскурсія сялян-зембінцаў у Менск.

На экскурсію ў Менск прыехала 12 чалавек—сялян Зембінскага раёну. Усе—вылучэнцы, бо высоўваліся для паездкі ў Менск на сялянскіх сходах, каб потым расказаць, што бачылі, з чым азнаёміліся.

Экскурсанты прабылі ў Менску два дні, і за гэты час азнаёміліся з Агранамічнай і Балотнай станцыямі, наведалі сельска-гаспадарчы музэй Дому Селяніна, Дом Сан. Асьветы, друкарню і інш.

Найлепшае ўражаньне зрабіла балотная станцыя. Ня верылі дзядзькі, што раней там было гразкае балота: але калі прышлі на дзялянку, якая пакінута ў першабытным выглядзе, ды ўбачылі беразьнячок балотны ды лазу,—толькі тады перакаваліся, што тут было балота. Вельмі ўважліва слухалі тлумачэньне агранома аб тым, як асушаць балоты, як іх выраблянь, што сеяць і г. д.

— Трэба, браткі, узяцца за асушку балот—гэта наша багацьце,—казалі, адыходзячы, сяляне-гаспадары.

Некаторыя з іх дык набралі цэлыя пукі розных расьлін, што там растуць.

Ня меншае ўражаньне на сялян зрабіў і музэй Дому Селяніна, дзе на прыладах і праз добрую гутарку агранома даведаліся, як палепшыць сваю гаспадарку, як выбраць лепшую жывёлу, як яе даглядаць і інш.

Домам Санасьветы сяляне таксама вельмі задаволены.—Гэта школа здароўя,—кажуць дзядзькі-экскурсанты,—праз якую трэба як мага больш прапусьціць сялян; гэта значна дапаможа аздараўленьню вёскі.

Апроч таго, сяляне вечарамі наведалі кіно. У часе экскурсіі сяляне мелі агульнае памяшканьне, абед і, апроч таго, кожны атрымаў кніжку па сельскай гаспадарцы.

Экскурсія сялян надта задаволіла. Трэба больш экскурсій, ды прыцягнуць у іх больш лік сялян; гэта дапаможа нам хутчэй палепшыць сваю гаспадарку.

М. С-к.

Абсьледваньне аграпрапаганды ў БССР.

НК РСІ Бел. наладжвае абсьледваньне і вывучэньне стану вынікаў аградапамогі і аграпрапаганды ў БССР.

Абсьледваньне мае высьветліць ахоп і зьмест усіх выглядаў аграпрацы, адпаведнасьць іх ходу разьвіцьця сельскай гаспадаркі рэспублікі, мэтады працы, увязку ў працы зацікаўленых органаў (НКЗему, НКАсьветы, сел. гасп. каапэрацыі і інш.), а таксама пастаноўку справы падрыхтоўкі кваліфікаваных работнікаў для агранамічнай службы (сел.-гасп. школы).

Для абсьледваньня намечаны; Менская, Гомельская і Віцебская акругі. У кожнай акрузе будуць абсьледаваны два агранамічныя пункты і чатыры селішчы. Апроч таго, будуць абсьледваны: адна вопытная станцыя, адна сел.-гасп. школа, шэсьць сельск.-гасп. гурткоў і тры сялянскія газэты.

Прымаючы пад увагу асаблівую важнасьць гэтай працы, НК РСІ просіць усіх работнікаў, якія зьвязаны з гэтай галіной працы, прысласьць у Рабоча-Сялянскую Інспэкцыю Беларусі да 1-IX г. г. (Менск, Савецкая 55) свае меркаваньні як па закранутых пытаньнях, так і па іншых пытаньнях, якія тычацца арганізацыі ўсёй сыстэмы і мэтадаў аграпрацы. РСІ Таксама просіць селькораў і сельскае насяленьне прысласьць весткі і факты, характарызуючыя пастаноўку працы аграномаў і практычнае правядзеньне яе на мясцох.

Шляхам непасрэднага ўдзельнічаньня ў гэтай працы зацікаўленых асоб і шырокіх пластоў насяленьня, магчыма будзе ўсебакова высьветліць і ўжыць захады да зьнішчэньня існуючых у гэтай галіне недахопаў і ўнесьці тыя палепшаньні, патрэбнасьць якіх выявілася у часе практычнай працы.

А. Сімховіч.

Расаднік заразы ў Менску.

Як ведама, да найгусьцей заселеных кварталаў у нашым горадзе належыць яго рухлівая тарговая часьць. Будынкі там старыя, негігіенічна ўстроеныя, адзіным рэзэрвуарам сьвежага паветра для гэтага кварталу магла-бы быць Замкавая горка. Балазе дамы там або ўжо пападалі, або паграджаюць, што зваляцца, і дзеля гэтага станць ужо некаторыя пусткай. Знача, пляц можна было б пры жаданьні і расшырыць. Але Замкавая горка не дае паветра хворым грудзём жыхароў ніжняга рынку. Замкавая горка служыць месцам, якое заражае паветра ўсяго Ніжняга рынку, а гэта вось чаму:

1) На Замкавай горцы ссыпаюць сьмяцьцё, вывожанае з гарадзкіх памыйніц.

2) На замкавай горцы знаходзяцца склады рызьзя, зьбіранага па сьметніках усяго гораду, і склады касьцей, дабываных са сьметнікаў і з месц, дзе кідаюць падаль.

Рызьзё тут сушаць і сартуюць, пыл ад гэтага рызьзя, выкіданага часта ў заражаныя месцы і ад хворых усякімі заразнымі хваробамі, клубамі ўзьнімаецца над тарговым кварталам і асядае на муку, крупу, зелень і ягады, якія прадаюцца на рынку. Пылам гэтым дыхаюць тысячы людзей, якія праз дзень праплываюць праз рынак і якія стала таргуюць на рынку і жывуць у гэтых ваколіцах.

Склады касьцей, ацякаючых сьлізьзю ад раскладаючага на іх мяса, часта яшчэ крывавага, выдзяляюць трупны запах, які забівае дух у грудзях. У гэтых касьцях мухі складаюць яечкі і мільярды мух, праз гнідыя сьцены драўлянага складу касьцей, перапаўзаюць у прытулішыяся пад гарой мясныя яткі на Ніжнім Рынку, пераносячы з сабой мікробы ўсякіх зараз з бруднага рызьзя і трупны яд з касьцей.

Складам касьцей і рызьзя ня месца ў цэнтры гораду, бо лепш загадзя акоўваць жыхарства ад эпідэмій, як дапушчаць эпідэміі, пасьля вялікім накладам працы а коштаў іх нішчыць. Вогнішча заразы побач з кухняй гораду—мяснымі і ёменнымі яткамі—не дапушчальны і аб зьнішчэньні іх павінны падумаць, урэшце, бацькі гораду.

Замкавая горка як ва трэба лепш надаецца на пасадку на ёй саду, дзе магло-б вечарамі адпачываць мясцовае працоўнае жыхарства, а ў дзень знайсьці месца і драбок лепшага паветра іх дзеткі. Месца высокае, прыгожае. Цяпер у парадку публічных работ магло-б быць упарадкавана і прыздоблена без накладу вялікіх коштаў, абы толькі знайшлося, у каго трэба крыху хаценьня і пачуцьця грамадзкай павіннасьці.

ЗДАРЭНЬНІ.

Пажар ад перуна.

6 ліпеня ў вёсцы Блеўчыцы, Капыльскага раёну, ад удару перуна загарэліся будынкі гр-на С. Саўчэня. Згарэла некалькі будынкаў. Страты дасягаюць 2000 р

Сымулянт.

Старшыня Капыльскага спажывецкага таварыства Леўчанка заявіў, што загадчык водачнай крамы І. Сымоваў, пры здачы свае дзённае выручкі, ашукаў Леўчанку на 360 р. Дазнаньнем высьветлена, што Леўчанка атрымаў дзённую выручку поўнасьцю, а заявіў аб гэтым таму, што растраціў грошы і хацеў іх пакрыць за рахунак Сымонава.

Паштовая скрынка.

Ус. Ганчарову. Артыкул „Смаленскае студэнцтва" да друку не падыйшоў. Напішыце, як жыве і працуе беларускае студэнцтва.

ХРОНІКА.

ПРЫВІТАНЬНІ НА ІМЯ ЦВК БССР.

На імя ЦВК БССР у дзень 7-й гадавіны вызваленьня Беларусі ад белапалякаў і закладкі Асінаўскае электрастанцыі прысланы прывітаньні: ад Крупскага раённага выканаўчага камітэту, Аршанскае акругі, ад пашыранага пленуму Дубровенскага гарадзкога савету, ад курсантаў, чырвонаармейцаў і начскладу артдывізіёну АБВШ і ад чырвонаармейцаў і камсаліткладу № цяжк. арт. палка.

ДАПАМОГА ПАЦЯРПЕЎШЫМ АД ГРАДАБІЦЬЦЯ.

Управа Дзяржаўнага Страхаваньня да гэтага часу пераслала ў акругі БССР 154000 руб., якія прызначаны выключна на тэрміновыя перасевы палёў, пабітых градам. Нетэрміновая дапамога будзе перасылацца дадаткова.

Град зьнішчыў 80000 дзесяцін пасеваў.

Па вестках, на 15 ліпеня ў БССР навальніцамі і градам зьнішчана 81662 дзесяціны пасеваў. Вестак аб навальніцы, якая была 18 ліпеня, няма.

Чытайце часопіс «ОСО-Авіахім».

Ц. С. ОСО-Авіахіму БССР зьвярнуўся з адозвай да ўсіх ячэяк т-ва аб пашырэньні падпіскі на часопіс „ОСО-Авіахіму", «Авіяцыя і Хімія». Гэты часопіс асьвятляе ўсе пытаньні па авіяцыі і хіміі ў гаспадарцы, прамысловасьці і абароне краіны.

Прадстаўнікі ад БССР на міжнародны каапэрацыйны альянс.

На зьезд міжнароднага каапэрацыйнага альянсу ў Стокгольме, прадстаўнікамі ад Беларускай каапэрацыі вызначаны старшыня Белкаапсаюзу тав. Наўлянскі і тав. Крэмэт.

Мэдыцынская дапамога—да мас.

За апошні час на акраінах г. Менску адчынена некалькі рабочых амбуляторый. Нядаўна адчынены мэдпункты на Ляхаўцы і Цнянскіх торфараспрацоўках.

Менская Цэнтральная Рабочая Амбуляторыя значна пашырыла прыём. У сярэднім у месяц у амбуляторыі бывае да 27000 наведваньняў.

25.000 руб. на абсталяваньне мэдфаку.

На абсталяваньне мэдфаку БДУ новымі навуковымі прыладамі адпускаецца 25.000 рублёў.

Барацьба з трахомай.

Чырвоны крыж за некалькі месяцаў працы ў Хойніцкім раёне дасьледваў—4.529 хворых трахомаю; праз амбуляторыю прапушчана—2.098 чал.; зроблена апэрацыі вачэй 62 чал.

50 проц. агульнае колькасьці захварэлі трахомаю ў перыяд грамадзкай вайны.

Досьлед выявіў, што на кожную тысячу насяленьня раёну прыпадае трахоматозных хворых 14 чал. (1,4 проц.)

Аб прыёме на 2-х гадовыя пэдагагічныя курсы.

Адчыніўся прыём заяў на Менскія 2-х гадовыя пэдагагічныя курсы.

Сёлета на 1 курс будуць прымацца бяз экзамэну скончыўшыя 7-х годкі і агульнаадукацыйныя курсы (вясною гэтага году). Усе іншыя будуць прымацца па экзамэнах, якія адбудуцца ў 2-й палове жніўня.

50 проц. слухачоў будуць забясьпечаны стыпэндыямі і агульным памяшканьнем.

Курсы зьмяшчаюцца на Камсамольскай вул. у доме № 23.

Вечар „Чырвонай Зьмены".

20-га ліпеня ў садзе імя Кіма адбыўся вечар камсамольскай газэты «Чырвоная Зьмена». На вечары быў зроблен даклад аб значэньні гэтай газэты для моладзі. З прамовай на гэтую тэму выступіў нам. сэкратара ЦКЛКСМБ, які адзначыў што газэта дапамагае практычнай працы камсамолу.

Пасьля ўрачыстай часткі на вечары праданстравана сьветавая газэта, прысьвечанная „Чырвонай Зьмене". На вечары прысутнічала звыш 100 чалавек.

Новыя працоўныя калектывы.

У Менску арганізуюцца два новыя працоўныя калектывы для рабочых дрэваапрацоўнікоў: калектыў мэблянічыкаў і калектыў па выпрацоўцы цацак. У калектывах будзе занята звыш 100 беспрацоўных.

Новыя вячэрнія рабфакі.

Згодна пастановы НКАсьветы БССР, у Менску і Гомелі адчыняюцца два новыя рабфакі для індустрыяльных рабочых. Курс навучаньня ў рабфаках 4-х гадовы. На кожны рабфак будзе прынята па 80 чалавек.

Хлеба-завод у Віцебску.

Адпушчана 140.000 руб. на пабудову новага вялікага хлеба-заводу ў Віцебску. Завод будзе выпрацоўваць 1.500 пудоў хлеба ў месяц. Пабудоўка заводу даручана каапэрацыі.

У Белсельбанку.

▽ З ліпеня Мазырскае і Полацкае аддзяленьні Белсельбанку рэарганізаваны ў акруговыя т-вы с-г. крэдыту.

▽ Белсельбанк правёў ва ўсіх акругах кароткатэрміновыя курсы на перадрыхтоўцы працаўнікоў нізавой сеткі.

Праз курсы прайшлі ўсе старшыні праўленьняў і рэвізійных камісій с-г. крэдытных т-ваў.

▽ Белсельбанк супольна з Белсельсаюзам выдаў новы статут с.-г. крэдытных таварыстваў, які зацьверджаны Эканамічнай нарадай БССР. Адбываецца кампанія па пераводу нізавой сеткі на новы статут.

Перакладка тэлефоннай сеткі.

Цэнтральная тэлефонная станцыя прыступіла да замены надземнай тэлефоннай сеткі падземнаю.

Гэтым будзе дасягнута [на 15 проц.] большая ёмкасьць станцыі і, апроч таго, сетка будзе забясьпечана ад розных сты...хійных пашкоджаньняў.

СУД.

Спэкулянты з магазыну № 25.

У Менску ёсьць мануфактурны магазын № 25, які належыць «Камвольсбыту». Былы загадчык гэтага магазыну Давід Губінштэйн—чалавек з шырокім жыцьцёвым размахам. Любіць смачна паесьці, прыгожа адзецца, часта пагуляць, а мо' і выпіць. Пэнсія-ж яго, як і кожнага рабочага ці служачага, ня так ужо вялікая, каб дазваляць сабе лішнюю раскошу.

Вось і вышла так, што пры праверцы ў магазыне „Камвольсбыту" № 25 не хапіла тавараў.

— Вось што, даражэнькія, —кажа загадчык сваім служачым,—у нас не хапае тавараў. Пачом ведаць, дзе яны, хто іх узяў і па чыёй віне іх не хапае. Калі пачаць дэтальную праверку, то можа аказацца, што яны прапалі па вашай віне. Давайце паправім справу падобраму.

— Я як-жа не папра...

— Не твая справа. Вось вам добры спосаб направіць гэтую справу.

І загадчык, Давід Губінштэйн, расказаў супрацоўнікам Шоламу Кантаровічу, далю Оксенкругу і Сролю Вальштэйну, як і што рабіць.

З гэтага часу ў касу крамы № 25 пасыліся грошы. Самыя хадавыя тавары спэкулянты падсоўвалі спажыўцам па павышаных цэнах, і прайшло ня шмат часу—яны пасьпелі пакрыць усю недастачу. «С миру по нитке—голому рубашка». На капейцы, на 5, па 10 кожнага спажыўца—глядзіш, недахват пакрыты. Лоўка і добра!

19 ліпеня Менскі акруговы суд разгледзеў гэту справу і прыгаварыў: Д. Губінштэйна, Г. Оксенкруга і С. Вольштэйна на 1 год зьняволеньня кожнага, але, прыняўшы пад увагу тое, што ўсе яны пад судом першы раз і што іх чыннасьць вялікай шкоды ня прынесла, суд залічыў ім кару ўмоўнай. Ш. Кантаровіча суд прыгаварыў на 3 месяцы зьняволеньня і, як адбыўшага гэту кару папярэднім зьняволеньнем, з-пад варты яго звольніў.

А. С-кі.

Што слухаць па радыё.

Менская Цэнтр. Радыё-Станцыя імя СНК БССР.

СУБОТА, 23 ЛІПЕНЯ.

7 г. 00 хв.—8 г. 00 хв. „Чырвоная Зьмена" па радыё.
8 г. 00 хв.—9 г. 00 хв. Беларуская радыё-газэта.
9 г. 00 хв.—9 г. 30 хв. Гутарка ОСО-Авіахіму.
9 г. 30 хв.—11 г. 00 хв. Канцэрт.

НЯДЗЕЛЯ, 24 ЛІПЕНЯ.

6 г. 00 хв.—7 г. 00 хв. „Беларуская веска па радыё".
7 г. 00 хв.—8 г. 00 хв. Гутаркі агранамаў.
8 г. 00 хв.—8 г. 45 хв. „Навіны радыё па радыё".
9 г. 00 хв.—11 г. 00 хв. Канцэрт.

ПАНЯДЗЕЛАК, 25 ЛІПЕНЯ.

7 г. 00 хв.—7 г. 30 хв. Палітагляд за тыдзень.
7 г. 30 хв.—8 г. 00 хв. Навіны навукі і тэхнікі.
8 г. 00 хв.—9 г. 00 хв. Беларуская радыё газэта.
9 г. 00 хв.—11 г. 00 хв. Канцэрт.

АЎТОРАК, 26 ЛІПЕНЯ.

7 г. 00 хв.—7 г. 30 хв. Апошнія навіны са ўсяго сьвету.
7 г. 30 хв.—8 г. 00 хв. Беларускі піанэр па радыё.
8 г. 00 хв.—9 г. 00 хв. Эсперанто радыё-газэта.
9 г. 00 хв.—11 г. 00 хв. Канцэрт.

Папраўка.

У № 160 нашай газэты за 17 ліпеня г. г. у табліцы выйгрышаў Усебеларускай грашовай лётарэі ўкраліся наступныя памылкі: у 5 калёнцы ў 27 радку зьверху надрукована: «169099», а трэба: „169009"; у тэй жа калёнцы у 35 радку надрукована „175336"—а трэба: „175366"; у 6 калёнцы у 15 радку зьверху надрукована: „201075"—а трэба: «201073»; у 7 калёнцы ў 33 радку зьверху надрукована: „256596"—а трэба: «259596» у 34 радку зьверху надрукована: «259569»,—а трэба: „259599".

У другой табліцы, якая пачынаецца з № 1460 у 6 калёнцы ў 6 радку зьверху надрукована: «219988»—а трэба: „219989".

Апавяшчэньне.

Цэнтральны камуністычны клюб імя К. Маркса.

— У суботу, 23 ліпеня, у залі клюбу адбудзецца вялікі вечар успамінаў з эпохі грамадзянскай вайны і акупацыі Менску белапалякамі.

Усе т. т., якія жадаюць прыняць удзел ва ўспамінах, павінны запісацца ў канц. клюбу ад 6 да 8 гадзін вечара кожны дзень.

Да гэтага часу запісаліся т. т. Ляўкоў, Ашаровіч і Аршанскі.

У заключэньне—мастацкая частка.

Адказны рэдактар М. КУДЗЕЛЬКА.

ТЭАТР-ЦЫРК-КІНО

БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ ТЭАТР.
Гастролі ансамбля Маскоўскага драм. тэатру б. Корша.
Пятніца, 22 ліпеня.
„ЧОРТ", камэд. у 3-х дз. МОЛЬНАРА.
Субота, 23 ліпеня—„Ремесло господина КЮРЭ".
Нядзеля, 24 ліпеня—«ЖУЛІК».

ЦЫРК пад маст. кіраўніцтвам А. Г. КІССО.
Пятніца, 22 ліпеня.
Вялікае спартыўнае прадстаўленьне з удзелам ўсёй трупы і гастралёраў
Негрыцянская трупа наезднікаў Багры Кук, Горныя Арлы, Тры Матлос.
Працяг чэмпіянату барбы. І пары мац. Каўказу КОЛЯ КВАРЫЯНІ супр. „МАСКІ МОРСКОЙ ВОЛК", ІІ. клас. тэхніка барбы процi каласальнай сілы А. ЦІТАЎ супр. АЛІ-МУХАМЭДАВА, ІІІ. СЕВЕРСКІ супр. ЯРОША, IV. рашучы рэванш барбы (па выкліку ЗБЫШКО-СТАНКЕВІЧА) ЗБЫШКО-СТАНКЕВІЧ супр. ВАСІ БУРАВОГА.
АНОНС! Едуць новыя сусьветныя атракцыёны. Сачыце за рэклямай.
Пачатак роўна а 9 гадз. веч., барбы—у 11 г. веч. Цэны—ад 25 к.
Адміністратар Н. НІКОЛЬ.
Пачатак а 9-й гадз. веч.

КІНО «ЧЫРВОНАЯ ЗОРКА».
З аўторка, 19-га ліпеня.
„ХАНУМА"—бытав. камэд. у 7 частках.
Звыш праграмы—гастролі заслужанага артыста дзярж. акадэм. тэатраў Г. Г. Ге.

КІНО «ПРАЛЕТАРЫ».
З аўторка, 19-га ліпеня,
новая заграмічная фільма
„Первая любовь Джона"—драма ў 7-х ч.
Звыш праграмы—кіно-хроніка Савкіно № 82.

ЛЮБУЮ КНИГУ
ПО ВСЕМ ОТРАСЛЯМ ЗНАНИЯ и ТЕХНИКИ, ЛИТЕРАТУРЫ И ИСКУССТВА
немедленно высылает наложенным платежом книжный магазин „КНИЖНАЯ ПОЛКА".
— РАЗЫСКАНИЕ и ВЫСЫЛКА РЕДКИХ и РАСПРОДАННЫХ ИЗДАНИЙ —
Заказы и деньги адресовать: МОСКВА, 155, Малая Бронная, 10, помещение 3
„КНИЖНАЯ ПОЛКА". 6-6

ПАДПІШЭЦЕСЯ СВАЯЧАСОВА НА ГАЗЭТУ „САВЕЦКАЯ БЕЛАРУСЬ" на ЖНІВЕНЬ месяц
ПАДПІСНАЯ ЦАНА:
На 1 месяц — — 70 к. ▣ На 3 месяцы 2 р. —
» 2 » 1 р. 40 » ▣ Да канца году 3 р. 40 к.
За дадатковыя 40 кап. у месяц кожны падпішчык можа атрымаць часопіс «Маладняк»—кніжку ў 6 друкаваных аркушаў (100 стар.), якая даецца, як платны дадатак да газэты.
Газэта «Савецкая Беларусь» разам з часопісьсю «Маладняк» — 1 руб. 10 кап. у месяц.
ПАДПІСКА ПРЫМАЕЦЦА: у Менску—у канторы газэты—рог вуліц Ленінскай і К. Маркса, у правінцыі—упаўнаважанымі канторы і ўсімі паштова-тэлеграфнымі аддзяленьнямі і аддз. Беларускага Дзяржаўнага Выдавецтва.

КНИГИ по физкультуре, спорту, стрелковому спорту.
Дюперон.—Тренировка физкультурника 50 к. И. П. Мюллер.—Моя система—15 минут ежедневной работы для здоровья. 80 к. Пиотровский.—Эбер и его естественный метод физич. воспитания, 50 к., Н. Лысенков и Г. Синельников.—Анатомо-физиологические основы физкультуры человеч. тела. 2 руб. А. С. Золотухин и П. Н. Соколов.—Научно-врачебный контроль над физическим развитием, (в переплете). 2 руб. 25 коп. Физкультура.—Полный курс под ред. проф. Игнатьева и Романова с 123 рис 2 р. 25 к. Кутейников.—Легкая атлетика. 60 к. Ф. Борисов.—Велосипед. 45 коп. Козлов.—Футбол, ручной мяч, баскет-бол. 35. Козлов.—Городки, руская лапта, итальянская лапта, воллейбол. 30 коп. Трунин.—Физкультура летом, 40 к., И. Герд.—Игры на вольном воздухе. 1 р. 90 к. Г. Бессан.—Игры физкультурника. 75 к. С. Белопольский и Горчин.—Сборник вольных упражнений. 45 к. А. Дифр.—Спорт и физич. воспитание под наблюдением врача. 75 к. А. Жемчужников.—Водный спорт, плавание и гребля, 50 к., А. Железный.—Как научиться плавать. 22 коп. Рудницкий.—Лечение солнцем туберкулеза и друг. болезней.—1 р. Рудницкий.—Вода, воздух и солнце в лечении болезней. 80 коп. В. Алкалаев.—Стрелковый спорт. 40 коп. Филатов и Эвальд.—Определение расстояния до целей в стрелковом бою. 20 коп. Шестоперов.—Лодочный спорт. 35 к.
Заказы на все имеющиеся на рынке книги по физкультуре и спорту выполняются наложенным платежом немедленно.
Составление, пополнение и комплектование библиотек по физкультуре и спорту.
Требования и деньги (можно марками) направлять по адресу: Москва, 155, Малая Бронная, 10, помещение 3, „Книжная полка". 3-6

ЗГУБЛЕНЫ:

— Квіт саўхоз „Весялова", выпісан. нарсуду на 13 р. 80 к.
— Рахунак саўхоз „Весялова" на пакупку сьвідзецельстваў.
— Асабовая кніжка № 28 Аўдзеява М., выд. Зембінскага ВВК.
— Пасьведчаньне Кароткага Г. Г., выд. 2-й Белар. тэр. дывіз.
— Асабовае пасьведчаньне Кароткага Г. Г., выд. камун. энэр.
— Пасьведчаньне Кароткага Г. Г., выд. 3-м вуч. МББ чыгункі.
— Прыпісн. пасьведчаньне № 312 Буткіна Е., выд. Зембінскім РВК.
— Вучотна-конская кніжка № 64 Маклака Г., выд. Зембінскім РВК.
— Вучотна-конская картка № 1792 Касьценіча І. М., выд. Клімавіцкім РВК., квітанц. 3842.
— Прыпісн. пасьведчаньне № 110 Буландо,—выд. Зембінскім ВВК,
— Пасьведчаньне Малчанава В. М., выд. Чэрвенскім РВК, кв. 3834.
— Пашпарт Красьнік А. Н., выд. Віцебскай міліц., кв. 3835.
— Каапэрац. кніжка Сагаловіча А., выд. МЦРК, кв. 3836.
— Пасьведчаньне Фрыд Г. А., выд. Чэрвенскім агульна-адукац. курсамі, кв. 3837.
— Асабовая картка № 2 Гарашчанка М. С., выд. Краснапольск. РВК, кв. 3838.
— Асабовае пасьведчаньне Загса Х. Ю., выд. Мілаславіцкім РВК, кв. 3839.
— Асабовая картка Загса Х. Ю., выд. Тамож. вайск. аддз., кв. 3840.
— Дзьве вучотна-конск. карткі Маскалёва С. П., выд. Хоцімскім РВК, кв. 3841.
— Пасьведчаньне Катовіча Е. А.—выд. Нач. Службы Пуці 20-га вуч. ст. Віцебск, кв. 3865.
— Каапэрац. кніжка № 1447 Акуліча Н., выд. МЦРК, кв. 3843.
— Атэстат Вайдштэйн Л. А., выд. 5-й Саўшколай, кв. 3844.
— Кніжкі правізіёных білетаў на 1927 г. Катовіча С. І., кв. 3866.
— Каапэрацыйная кніжка № 10776 Рубінштэйна А.—выд. МЦРК, кв. 3867.
— Каапэрацыйная кніжка Якімовіча А. выд. МЦРК, кв. 3868.
— Каапэрацыйная кніжка Фельдмана Р. А.—выд. МЦРК, кв. 3870.
— Каапэрац. кніжка Калянковіч—Шульман Д. С—выд. МЦРК, кв. 3871.
— Дамавая кніга Кузінеца А.—выд. Менакрміліц., кв. 3872.
— Пасьведчаньне аб скончэньні школы Ловіна Р.—выд. 2-й вячэрняй школай кв. № 3869.
— Пэнсіён. кніжка Бібік А. Ю.—выд. Менакрстрахкас, кв. 3873.
— Вучотная конская кніжка № 323 Сідарэнка Д.—выд. 2-м вайскова-конскім вучасткам, кв. 3874.
— Асабовая кніжка № 78 Руткоўскага А. Ф.—выд. Плешчаніцкім вайсковым аддз. кв. 3875.
— Асабовая картка № 36 Паткоўскага Г. С.—выд. Калінінскім Акрваенкаматам, кв. 3876.
— Лекавая кніжка Сьмірнова П. А.—выд. Менакрстрахкас., кв. 3877.
— Лекавая кніжка Герцыка Л. Д., выд. Менакрстрахкасай, кв. 3855.
— Вучотна-конская кніжка Віліка Н. П., выд. Грэскім РВК, кв. 3856.
— Вучотна-конская карт. № 206 Гардзева Л., выд. Езярышчанскім РВК кв. 3857.
— Пасьведчаньне № 140 Гімельштэйна Ш., выд. Пясочанскім с.-с. кв. 3858.
— Вучотна-конская карт. Ільюшчанка Н., выд. Краснапольскім РВК кв. 3859.
— Вучотна-конская карт. № 312 Пудзенкава П. Ф., выд. Краснапольскім РВК, кв. 3860.
— Вучотна-конская карт. Кузьняцова І. М., выд. Краснапольскім РВК, кв. 3861.
— Асабовая кніжка № 13-122 Грыкевіча О. Е., выд. Крайскім ВВК, кв. 3862.
— Вучотна-конская кніжка № 285 Аўсяновіча І., выд. Пагоскім РВК, кв. 3863.
— Пасьведчаньне Катовіча С. І., выд. нач. службы пуці 20-га вуч. ст. Віцебск, кв. 3864.
— Сяброўск. кніжка № 1687 Кагана А. Л., выд. саюзам харчавікоў кв. 3845.
— Лекавая кніжка Мазанік Н. А., выд. Менакрстрахкас., кв. 3846.
— Студэнцк. пасьведчаньне Палуйка М. З., выд. кіраўн. БДУ, кв. 3847.
— Чырвонаарм. кніжка Галеца А. Ц., выд. Штабам 5-й дывіз., кв. 3848.
— Пашпарт Вільтоўскага С., выд. Плешчаніцкім РВК, кв. 3849,
— Асабовая кніжка № 13 Пятроўскага К. І., выд. Плешчаніцкім РВК, кв. 3850.
— Дзьве вучотна-конск. карт. за № 2688 і 7721 Юрхіна Н. С., выд. Хоцімскім РВК кв. 3851.
— Вучотна-конская карт. № 33 Пышнага В., выд. Асіпавіцкім РВК, кв. 3852.
— Каапэрац. кніжка Пятравіцкага Х., выд. МЦРК, кв. 3853.
— Валёсіпэдны нумар № 375 Забаўскага А. М., выд. Менакрфа, кв. 3854,
— Ведамасьць саўхоз Весёлово на выплату за дойку кароў на 63 р. 47 к.
— Расьпіска саўхоз Весёлово на выдачу авансу на 71 р. 74 к.
— Кніжка на каня Гільц Ц. С. № 3040 выд. Зембінскім РВК.

Галоўлітбел 24894.
Менск, 1-я дзяржаўная друкарня.

Линейная калибровочная мишень LRT-BE4-V2